

EKİM 2019

21

TÜRK EDEBİYATI
**Genç
Sanat**

ÖMER FARUK YAZICI

YILDIZLARDAYI YAŞIYORDUM

Mehmet Berk Yaltırık • Yüksel Bulut • Ömer Üzümcü • Ridvan Temiz
Şevval Bozyel • Mücahit Çelik • Mehmet Kaan Kasapoğlu • Vuslat Yaşar
Mehmet Neşet Turgut • Abdullah Emre Aladağ • Çolpan Ay • Enver Aykol

Sevgili Genç Sanat okurları,

Bu ay öykülerimizin çoğunlukta olduğu bir sayı ile karşınızdayız. Bu sayımıza Ömer Faruk Yazıcı'nın bir öyküsüyle başlıyoruz.

Zeki Müren'in merkezinde yer aldığı Postapokaliptik bir evrende geçen bu macera sizleri kâh güldürecek kâh düşündürecek. Ardından Mehmet Berk Yaltırık'ın dünyanın en küçük ülkesi Sealand'den feyz alarak kaleme aldığı Kâmuran Hanlığı'nın Mufassal Tarihçesi yer alıyor. İçerisinde yoğun bir kara mizah barındıran bu öykü insanların zaman içinde iktidar, güç ve makam karşısında değişen ruhsal durumlarına da değiniyor. Yüksel Bulut, Sait Faik hikâyelerini andıran Karşı Küpeşte öyküsüyle yer alıyor. Ömer Üzümcü, Eski Bir Hüzün; Rıdvan Temiz, Gözlerin Bir Alaca Ürperti; Şevval Bozyel, Yarında ve Bugünde; Mücahit Çelik, Anlaşma Hüneryi; Mehmet Kaan Kasapoğlu, Sevda Diyorum Ne Uzun Şiirmiş; Vuslat Yaşar, Kimliksiz adlı şiiriyle bizlerle. Mehmet Neşet Turgut, yönetmenliğini Reha Erdem'in yapmış olduğu Korkuyorum Anne filmi üzerine yazmış olduğu inceleme yazısıyla yer alıyor. Abdullah Emre Aladağ ise bir korku hikâyesi ile bizlerle. Hikâyede Ressam Deniz Başkalacı'nın sergi gününün yaklaşmasıyla artan gerilim dikkat çekici bir sonla noktalanıyor. Çolpan Ay, Prof. Dr. Sema Uğurcan'ın Makbule Leman Ma'kes-i Hayal ve Diğer Yazıları adlı akademik çalışmasını bizlere tanıtıyor. Bendeniz, yakın zamanda Necati Tonga tarafından hazırlanan Cahit Sıtkı Tarancı'nın gün yüzüne yeni çıkan hikâyelerinin de bulunduğu Yağmurdan Sonra Güneş kitabı üzerine yazmış olduğum inceleme ile yer alıyorum.

Bu ay yeni ve farklı öykü türleriyle karşınızdayız. Umuyoruz ki edebiyatımızdaki bu alt türler kendilerine yakıştırılan üvey evlat konumundan sıyrılıp daha çok öne çıkmayı başarırlar. Herkese keyifli okumalar dileriz. ✍

İmtiyaz Sahibi

SERHAT KABAKLI

Müessese Müdürü

ÖZCAN ÜNLÜ

Genel Yayın Yönetmeni

ENVER AYKOL

Yazı İşleri Müdürü

ÖMER FARUK YAZICI / GÜLSÜM KUŞ

Yayın Kurulu

YELDA ÖZER / MUHAMMET ALİ POLAT

Grafik - Tasarım

ATILLA GEYLAN

Yönetim Yeri: Divanyolu Cad. No: 14 34122

Sultanahmet - Fatih / İSTANBUL

Tel: 0.212 526 16 15 - 527 50 32

www.turkdebiyati.com.tr

tedev.gencsanat@gmail.com

İçindekiler

Yıldızlarda Yaşıyorum

Ömer Faruk Yazıcı 3

Kâmuran Hanlığının Mufassal Tarihçesi

Mehmet Berk Yaltırık 6

Karşı Küpeşte

Yüksel Bulut 11

Eski Bir Hüzün

Ömer Üzümcü 16

Gözlerin Bir Alaca Ürperti

Rıdvan Temiz 17

Yarında ve Bugünde

Şevval Bozyel 19

Anlaşma Hüneryi

Mücahit Çelik 20

Sevda Diyorum Ne Uzun Şiirmiş

Mehmet Kaan Kasapoğlu 21

Kimliksiz

Vuslat Yaşar 23

Kahramanca Yaşayanların Filmi

"Korkuyorum Anne"

Mehmet Neşet Turgut 24

Ölüm Eskizleri

Abdullah Emre Aladağ 26

Makbule Leman Ma'kes-i Hayal

ve Diğer Yazıları

Çolpan Ay 31

Yağmurdan Sonra Güneş

Enver Aykol 32

Yıldızlarda Yaşıyorum

Bir yılın ardından geri döndüğünde Sanat Güneşi, Türk Müziğinin Paşası Zeki Müren, cihanlar fatihi, Samanyolu'nun paşası olmuştu. Dünya içten içe lanet etti ama -artık- Türk İmparatorluğu bağrına bastı paşasını.

Müzik çaların sesi şarkının biti-
şiyle birlikte ağır ağır azalırken
genç adam sevgilisine dönüp:

-Ah ne güzel şarkılar varmış
değil mi zamanında? diye sordu. Bulutların ara-
sında ve sırf kendileri gibi genç âşıklar ufak ka-
çamaklar yapabilsinler diye neredeyse iki yüz yıl
evvel yedi yüz otuz dokuzuncu Türkiye Cumhuri-
yeti Hükümetinin sabitlediği mesire alanlarından
birinde tarihin bitmek tükenmek bilmeyen bir
klişesini daha tekrar etti. “Bazı gurme kulaklar
dışında herkesin kafasına göre sarf ettiği ucuz bir
cümleydi bu ‘eski şarkılar...’ masalı. Her neslin
tekrar ettiği bu masal orta yaşlara doğru olgunla-
şır, kişi kendi zamanının şarkılarını övmek mak-
sadıyla yeni yetme şarkıcıları kötülerdi. Lakin
burada da öyle miydi gerçekten?” diye boş boş
düşünürken kız, sevgilisine “Kimdi bu şarkıyı
söyleyen?” diye sordu. Akşam olmuş, henüz hava
kararmıştı ki birkaç fit aşâğılarındaki şehirden
yükselen bir ışık demeti gözlerinin önüne devasa
bir Zeki Müren hologramı çıkarttı. Her yerde:

“OYLAMANIN KAZANANI ZEKİ MÜREN!”

sesi yankılanıyordu.

Türkiye Cumhuriyeti, dış mihrakların aman-
sız oyunlarına rağmen ayakta kalmayı başarmış
ve bir şekilde dünyanın sayılı ülkelerinden birisi

hâline gelmişti. Evet, bu kazananın Zeki Müren
olması kadar ilginçti ancak bunu nasıl başardı-
ğı değil, başarmış olmasıydı önemli olan. Dış
mihraklardan kurtulunca ekonomi gelişmiş,
ekonomi gelişince halkın refah seviyesi yüksel-
miş, refah seviyesi yükselince de halk yerinde
duramaz hâle gelmiş, rahat batmış, bilim ve sa-
nat yapmıştı. Tamam, tamam; sanat yapmamıştı
ama bilim yapmıştı bir nebze de olsa. Hem de
öyle bir bilim yapmıştı ki Türk bilim insanları fi
kadar deney ve çalışmanın ardından DNA’daki
hatıra hafızasını yine aynı DNA’dan kopyaladık-
ları deneğe aktararak ölüyü mezarından kaldı-
rmaı başarmışlardı.

Bu bilimsel başarı kamuoyuyla paylaşıldı-
ğında başta büyük tepkiler almadı değil. Günah
olduğunu savunanlar da oldu, etik olmadığını
savunanlar da... Ancak hükümetin onayıyla pro-
je genişletilince herkes “Kim diriltilmeli?” kav-
gasına tutuştu. Ajanslar seferber oldu. Anketler
yapıldı. Her kesimden farklı isimler gelmeye
başlayınca da iş yerel ayaklanmalara dönüşme-
ye başladı. Millet, enstitülerin önünde toplanıp
eylem bile yaptı da sonunda hükümet duruma
tamamen el koymak zorunda kaldı. Bir referan-
dum... Herkes kendi kimlik koduyla gelecek,
gün boyu devasa ekranlarda sonuçların canlı
olarak yayımlanacağı bir oylamaya katılacaktı.
Hatta dileyen seçim anında kendi adayını bile

ekleyebilecekti sisteme. Bu ileri demokrasinin bir olanağıydı ne de olsa.

Seçim günü gelip çatığında mesai başlar başlamaz akın akın sallandı listeler. Kimlerin adı görünüp kaybolmadı... Kimler ilk sıralar için yatıkları mezarlarda yarışmadı bir görseniz. Tüm dünyanın gözü bu seçimde iken bizim millet dayanamadı, ideolojik kavgalarını soktu seçimin içine; ölmüşleri bir daha öldürdü neredeyse. Bir cenah hâlihazırda “Atatürk” diyordu. Bunun yanında diğer cenah ikiye bölünmüş, bir kısmı “Fatih Sultan Mehmet” derken diğer kısmı “İkinci Abdülhamid” diye çırpınıyordu. Bu bölünmüşlük yüzünden iki aday da bir türlü Atatürk’e yetişememişti tabi ki... Yetişmesi mümkün gibi de görünmüyordu. Oylamanın bitmesine saatler kala seçim ekranlarına bir hâller oldu. Önce listelerde Zeki Müren’in adı belirdi. İnternet trollelerinin bir lütfu olarak Zeki Müren listede ikinci sıraya kadar yükseliverdi dakikalar içinde. Adı sanı neredeyse unutulmuş bu sanatçının ani yükselişi tüm dünyada şok etkisi yaratmıştı ki “Atatürk olacağına Zeki Müren olsun!” dedi en başından bu işe günahdır diyenler ve oylamanın bitmesine dakikalar kala Zeki Müren zirveye oturdu. Her ne kadar oy vermeye koşup buna mani olmaya çalışanlar olduysa da başaramadılar. Ve nihayetinde “Oylamanın kazananı Zeki Müren oldu!” nidaları dünyanın her bir köşesinde yankılandı.

Her ne kadar itiraz olduysa da kamuoyunun kararını bozmadı hükümet. “Bu işi hükümet planladı.” diye atıp tutanları görmezden geldi, halk ile polemiğe girmede. Zira bu tercih hükümetin de işine gelmişti. Zira siyasi bir figürün dirilmesinden bir sanatçının dirilmesinin onlara hiçbir zararı dokunmayacaktı.

Seçimin akabinde bilim adamları toplandı. Müftülükten izin alındı. Mezar açılıp kalan saç tellerinden örnek alındı. Ardından laboratuvarlar çalıştırıldı. Deney tüpleri iyice parlatıldı. Misler gibi yapıldı. Her yer de deneye başlandı. Yaldır yaldır saçlarıyla ve her zamanki mağrur bakışlarıyla bir Zeki Müren peyda oldu aylar sonra. Sonra aylarca da hafıza nakli için uğraşıldı. İşler tamamlandığında kapsülün kapağı açıldı. Herkesin, tüm bilim adamlarının ve hükümetin üst düzey yetkililerinin en önden seyrettiği denekten ilk sözlerini söylemesi beklendi. Zeki

Müren’in dudaklarından dökülen ilk cümle “İşte benim Zeki Müren!” oldu. Tabi ki de bu sihirli sözcük kimsenin umurunda değildi. Apar topar dev bir konser düzenlenip bütün dünya liderleri ve uluslararası basın temsilcileri davet edildi. Türkiye’nin bu başarısı herkese apaçık delillerle ilan edilmeliydi. Edildi de. O dev konseri canlı canlı dinleyen herkes ne dediğini dahi anlamadıkları bu adama hayran kaldılar. Sesi, tavırları, nağmeleri öyle ağlak ağlak uzatması, Türkçeyi daha önce hiç duymadıkları gibi kullanması mest etti dinleyenleri. Ama ne mest olmak! İnsanlar ona taptı taptı!.. Dünyanın dört bir yanı yetmedi, galaksinin dört bir yanında Türk kolonilerini gezdi bir bir. Kâh şenlendirdi kâh moral verdi. Gezegen gezegen gezerken “Yıldızlarda yaşıyorum.” dedi. Kolonileri o büyüleyici sesiyle şenlendirirken “Gökyüzünde yalnız gezen yıldızlar, yeryüzünde sizin kadar yalnızım.” deyip gurbet kervancılığı yaptı. Kadınlar matinelere düzenleyip utana sıkıla “Sevişmek ah ne hoştur yıldızların altında.” diye çığırdı durdu. Ancak insanlara en çok ümit aşılayan her bir gezegenden ayrılırken mırıldandığı “Elbet bir gün buluşacağız. Bu böyle yarım kalmayacak.” sözleri oldu.

Aradan yıllar, on yıllar geçti. Zeki Müren’i diriltten bilim insanları öldü, bu deneyin onayını veren siyasilere öldü, ilk konserinde onu avuçlarını patlatırcasına alkışlayan yabancı devlet adamları öldü ancak Zeki Müren ölmedi. Zeki Müren, zeki adamdı tabi. Edindiği milyonlarla önce diriltildiği laboratuvarı satın almıştı, hemen ardından da kendisini diriltten bilim insanlarının öğrencilerini. Para sebil iken kendisini defalarca kopyalatmıştı da. Bu kopyaların varlığını da yalnız kendisi ve avenesindeki birkaç bilim insanı biliyordu. Plan da şöyleydi ki; her ne sebeple olsun emri-Hak vaki olduğunda derhal saçından bir tel alınacak ve son hafızasıyla tekrar gözlerini açacaktı bu parıltılı hayata. “Ha tanrının hükmünü bir kere çiğnemişsin ha bin. Artık devir yaşamının devri.” diyordu.

Her on beş yirmi yılda bir “Zeki Müren öldü!” haberi çıkıyordu bültenlerde. Ertesi gün de “Asparagas ayol, daha yaşıycığım inşallah.” diye demeç veriyordu. Tabi bir deney ürünü olduğu için bu içten pazarlığı ne kimsenin akıl ettiği vardı ne de akıl etmeye niyeti.

Velhasıl yeni ömrü birkaç yüz yıla dayanırken Zeki Müren de olsa insanın canı sıkılırdı ya, sıkıldı. Hayatında başka tatlar, başka heyecanlar aradı. Buldu da. İlk yaşamında sanatçıları temsilen meclise girme arzusunu yerine getirmek için kollarını sıvadı püsküllü püsküllü gömleğinin ve SGP'yi kurdu: Sanatın Güneşi Partisi... Çok kısa zamanda da büyük sükse topladı. Çığ gibi büyüdü taraftarları; ama ne çığ! Hani demiştim ya “Türkiye refaha erince sanat değil ama bilim yaptı.” diye. Mübalağa etmiştim. O mevsim öyle sanatçı yapmıştı ki sanat iyice ayağa düşmüştü. Ama Zeki Müren ile şaha kalktı. Sanatın Güneşi Partisi ikinci sıradan ana muhalefet olarak meclise girdi ilkin. Ondan sonra gerçekten sanat yerinde duramadı, kalktı; kalktı da göğe çıktı. Belki de bin yıldır vadettiğini yapan bir siyasi gören halk bir sonraki seçimde oturttu Zeki Müren’i iktidar koltuğuna. Sonra pişman oldu mu bilinmez ama onu o koltuktan bir daha da kaldıramadı.

O da nasıl olduysa Latin Avrupa Parlamentosu’nda Türkiye aleyhine verilen bir kararla vuku buldu. Olay acildi, çözüm ise kesin olmalıydı. Tabi Jul Sezar hakiki Zeki Müren’e bugünün insanından daha yakındı. Ne olacağını bilmeden galaksiye yayılmış parlamento üyelerini beklememek için güçleri birliğini yığdılar Zeki Müren’in altın yaldızlı apoletlerle bezeli omuzlarına. O zamandan sonra belki de savaşı yüz yıl olarak anılacak altın devri araba almak için bileziklerini bozduran yeni evliler gibi bozdu Türkiye. Aman ne savaş oldu! Bir vatan evladına zeval getirmeden kaba kuvvetle çözdü Türkiye meseleyi ancak Latin Avrupa Birliğinin neredeyse yarısı haritadan silinmek zorunda kaldı. Tarih de böylece birazcık olsun baştan yazılıverdi. Tabiî uluslararası camia çalkalandı da ayran gibi kabardı ancak kimse tuz eksin diye Türkiye’ye uzatmaya cesaret edemedi bu ayranı. Hâl böyle olunca Türkiye’nin de iyice biti kanlandı. E hâliyle de Zeki Müren olduğu yere güzelce yerleşip pelüş pelerinini devlet başkanlığı koltuğuna bir iyice serdi. Artık neredeyse mutlak güç olmuştu ülkede ama içi daha fazlasını çekti. “Hem neden beş çayımı Merih’te içmeyeyim?” dedi ve Türkiye’nin Mars’taki madenlerden elde ettiği payın arttırılmasını talep ederek Hint-Tibet Ticari Birliğine uyarı gönderdi. Sonuç ne mi oldu? Hin-

distan, yaşamına Mars kolonilerinden çekilmesi karşılığında tek başına devam etmek zorunda kaldı. Bu da Zeki Müren’in merhametli yanıydı; aman dileyene asla kıymazdı. Sonrasında Jüpiter’in suyu cilde iyi geliyor diye öğrendi Zeki Müren. Sırf bu it dalaşında Kuzey Avrupa’nın tamamı Kuzey Buz Denizi’ne dönüştü.

Zeki Müren bir beş çayında Jüpiter suyuyla yapılmış Mars çayını yudumlarken öğrendi Afro-Amerika Federasyonu’nun tüm dünya liderlerini Türkiye aleyhine topladığını. Tabiî kıyameti kopardı. Hem de gerçek anlamda. Bir dünya ülkesi de çıkıp ağzını açamadı. Zira dünya üzerinde Türkiye’ye ses çıkartabilecek bir Allah’ın kulu kalmış değildi. Fakat kolonilerde iş başkaydı. Hâlâ galaksinin birçok yerinde, çeşitli gezegen ve yıldızlarda Türkiye’nin bu yaptığı yıkım ve baskı reddediliyor, protesto ediliyordu. Bu da Zeki Müren’in işine yaradı. Evvelce tam yetkiyi kalıcı olarak üzerine aldı. Akabinde safi yaldızlarla bezenmiş savaş gemisiyle açıldı derin uzaya. Tam bir yıl geri dönmedi. Tam bir yıl yıldızdan yıldıza gezip zapt etti gezegenleri. Kâh savaştı kâh baştan ayağa yok etti tüm gezegeni.

Bir yılın ardından geri döndüğünde Sanat Güneşi, Türk Müziğinin Paşası Zeki Müren, cihanlar fatihi, Samanyolu’nun paşası olmuştu. Dünya içten içe lanet etti ama -artık- Türk İmparatorluğu bağına bastı paşasını. Savaş görmüş insan daha bir çetin olur ya, Zeki Müren’de öyle bir şey olmadı. Daha bir hassaslaştı halkına. Başkaldırının da başını ezmeyi bildi tabiî. Gerçi başkaldıracak kimse kalmamıştı ya galakside... Olsun; Zeki Müren bundan sonra olabilecek herhangi bir durum anında müdahale edebilmek için yetkilerini parlamento’ya devretmeyeceğini bildirdi. Sonra ne mi oldu? Bir gecede parlamento dağıtıldı. Ardından Zeki Müren klonları gün yüzüne çıkıverdi. Ses çıkarmaya çalışanlar bir bir yok oldu. Uçan bir kuş tüyü gibi nereye gittiğini, nereye takılacağını kimse bilemedi. Klonlar yerel yönetimlere yerleştirildi Zeki Müren’in emriyle. Yerel yönetimler dediysem de biri Dünya’ya biri Ay’a diğeri filanca gök cismine. Galaksinin her yanı Zeki Müren oldu. Sanat Güneşi Zeki Müren, Galaktik Zeki Müren oldu. Tüm galaksi elbet bir gün Zeki Müren’le buluştu ve her şey tamam oldu. ❧

Kâmuran Hanlığının Mufasssal Tarihçesi

Kanunu, nizamı sordu Selahattin. 10 sayfalık, ufak bir bloknota yazmışım kanunları. Yönetim şekli hanlıktı, ben her şeyden sorumluydum. Eli silah tutan herkes güvenlikten sorumluydu. Yargı, yasama, yürütme tamamen bende idi. Zaten sınırlar belli, o kadar girift kanunlar koymaya ne lüzum vardı ki?

1 Nisan

Bu sürece nereden geldim hiçbir fikrim yok. Ama beni bu yola nelerin sürüklediği aşağı yukarı belli. Kararım kesin, tez zamanda kendi hükümdarlığımı ilan edeceğim! Gerçi 21. yüzyılda ne hükümdarlığı ne sultanlığı diyeceksiniz. Haklısınız, ilk düşündüğüm zaman ben bile kendi kendime, “Lan, bi git çay koy!” dedim ama başka çarem kalmadı. Yoksa tahta çıkmaya, taç giymeye meraklı değilim!

Mecbur kalmamın nedeni ise içinde bulunduğum rutin hayat şartları başta olmak üzere birtakım psikolojik sıkıntılarımdan oluşmaktadır. Ticari denememin ardından iflasın eşliğinden dönmüş, alttan yüzlerce dersim varken “milyonerler okulu bıraktı” geyiğini bahane ederek üniversiteyi yarıda bırakmış, maddi gücümün azalmasıyla, “Beni taşıyabileceğini düşünemiyorum.” diyen eski nişanlımın terk etmesiyle dımdızlak kalmış biriyim. Etrafıma abuk sabuk insanlar doluşmaya başladı. Yeni birini bulalım diyenler, kanka süper bir fikrim var diye gelenler gırla...

Tüm bunlardan uzaklaşıp bağımlı koparmayı düşündüm. Issız adaya düşeyim dedim, canım yine sıkılır diye vazgeçtim. Manastıra kapanayım dedim, onun da bin türlü uygulaması var; yok din değiştir, yok onu yap... Orada bile rahibi var mahibi var, ayakaltı sonuçta... İntiharı da benim gözüm yemedi. Uzaklarda bir sahil kasabası ise

bütün gece rakı içip sabah mangala gelecek beleşçi tanıdıklarımın başıma üşüşmesine neden olacaktı.

İşte nasıl koparım bu keşmekeşten diye çareler ararken kendi ülkelerini kuran insanların hikâyelerine rastladım. İnternette tuhaf şeyler vardı. Mesela Almanya’da bir soylu vergilerden yakınıp kendi krallığını kurmuşken yine Avusturya’da iki kişi krallığını ilan etmişti bu kafada. İngiltere’de elemanın biri deniz platformu üzerine devlet kurmuş, üç Alman orayı ele geçirmeye çalışınca onları rehin almış bu da o ülkenin tarihinin ilk iç savaşı olarak kabul edilmişti. Şimdi okuyunca insanda ilk başta “Pal Sokağı Çocukları” gibi “Düğmelerin Savaşı” gibi bir intiba uyandırıyor, haklısınız. Ama benim takıldığım yer başkaydı. Sınır olayı vardı bir kere. Bu beni herkesten ve her şeyden soyutlayacaktı. Ha belki popüler olabilirdim yine başım ağrırdı ama sınır derdi olmazdı en azından. Kendi hükümdarlığımı kurmaya niyet ettim.

Acaba yolun başındayken vazgeçsem mi?

2 Nisan

Hükümdarlık fikrini güvenebildiğim ve tıpkı benim gibi insanlardan kaçış için fırsat aradığını sürekli belirten (Bir trene bineceksin ve sadece gideceksin hacı. Aslında bir tane büfe açacaksın güneyde, kendi hâlinde takılacaksın gibi benzer cümleler...) belki ciddiye aldığım tek insan olan

Selahattin'e açmıştım. Ona güvenmemin nedeni aşırı derecede "gerçekçi" ve bir miktar "kurnaz" bir insan olmasıydı ancak sıradanlığın sıkıcılığının farkında olanlardan olduğundan bunu sürekli aşmayı denediği için benim gibi kendi varoluşuna aykırı, kendisine yeni yeni fırsatlar vadeden bir teklife karşı kayıtsız kalamazdı.

Fikri ilk duyduğunda "Abi hükümet mükümet bir ton pislği vardır; oraya imza götür, buna rüşvet yedir, başımıza iş alırız." diye karşı çıktı; ancak kuracağım yapıda önemli görevler vadedeceğimi bildirdiğimde hayatının akışının dışında bir varoluş fırsatı gördüğünden biraz sıcak baktı. Bu önemliydi çünkü bu işe tek başıma kalkışırsam kapıma gelen sağlık ekipleriyle birlikte en yakın tımarhaneyi boylardım. Ancak birkaç kişi bu işe girişirsek insanlar "normal bir eylem(!)" olarak nitelendirebilirdi.

Selahattin, bu hükümetin kurulacağı yer için uygun bir yer bulup bulmadığını sormuştu. Ona bu iş için niyetlenmeden evvel tamamen masumane amaçlarla aldığım, üç katlı ahşap konaktan bahsetmiştim. Mütevazı bir bahçesi ve arka bahçesinde de ufak bir ardiyesi olan bu evi, iflasımdan önce almıştım ve artık orada yaşayıp hâlihazırda oturduğum dairenin kirasıyla geçinirim diye düşünüyordum. Yine yapacağım bu olacaktı; ancak tek fark kendi ülkemin hükümdarı olmasıydı.

Selahattin beslenme ve diğer ihtiyaçların nasıl karşılanacağını sordu. En önemli gelirim oturduğum evden gelecek olan kiraydı, sonra öbür eve yüklü miktarda yiyecek içecek depolamıştım. Selahattin bunların yeterli olmayacağını, reklam şirketleriyle vs. anlaşılırsa yüklü miktarda para ve marjinalliğe meraklı turistlerin de gelmesiyle önemli miktarda gelirle ülkenin çekip çevrilebileceğini söylemişti. Üstelik birkaç kişi daha bulabileceğini söylemişti.

Her türlü hazırız...

3 Nisan

Ahşap konağa yerleştim. Yine erzak depoladım, ardından Selahattin geldi. Ülke için birkaç vatandaş bulduğunu söyledi. Fazla kalabalık olmasına karşıydım, neticede kafamı dinlemek ve her şeyden uzaklaşmak için almıştım bu kararı. Ülkenin adının ne olacağını sorduğunda kendi adımı vereceğimi söyledim. "Kâmuran"

isimli bir ülke acayip olabilirdi belki ama sonuçta kendi kafama göre kuruyordum, kim ne karışır? Yönetim sistemini hanlık olarak düşünüyordum. Sultanlık, padişahlık desem belki ideolojik bir mesele zannedilebilirdi. Kâmuran Hanlığı olacak...

Kanunu, nizamı sordu Selahattin. 10 sayfalık, ufak bir bloknota yazmıştım kanunları. Yönetim şekli hanlıktı, ben her şeyden sorumluydum. Eli silah tutan herkes güvenlikten sorumluydu. Yargı, yasama, yürütme tamamen bendeydi. Zaten sınırlar belli, o kadar girift kanunlar koymaya ne lüzum vardı ki?

İnternet bağlantısını da konağa aldırıştım. Bağımsızlık kararı açısından önemliydi. Yoksa mahalleden neyi nereye duyuracaksın, kim sallayacak?

4 Nisan

Kâmuran Hanlığını resmen kurduk. İlk sokaktan konağa doğru acayip acayip baktılar ama internette haber patlama yapınca insanlar durumu anladılar tabi. Kapının önüne televizyoncular geldi, sözlüklerde geyiği dönmeye başladı; bloglarda yazılar yazıldı. Şimdiden Facebook'ta "Dünyanın en küçük ülkesi ehe mehe" konulu geyiklere konu olduk. Ama sıkıntı yok. Duvarların üzerinden televizyonlara yaptığım basın açıklamasında kapımızın herkese açık olmadığını, şartlar zorlamadıkça da yeni vatandaş alımının mümkün olmayacağını ancak turistik amaçlı belli zamanlarda gelebileceklerini söylemiştim. Vizeyi veren bendim sonuçta...

5 Nisan

Şimdiden sıkıntılar nüksetti. Gerçi ilhak meselesi kanallarda tartışılıyor ama o sıkıntı değil, hükümet: "Dünyanın en küçük ülkesi diye tanıtırız, turist gelir, esnafın yüzü güler." yönünde bir açıklama yaptığından tek kurşun yemeyeceğimizi anladım, sıkıntı bu değil. Asıl sıkıntı Selahattin'in istekleri. Reklam aldık zaten, ödemeyi peşin yaptılar; yiyecek giriş çıkışında sorun yok.

Kapıya üç öğrenci dayanmış, bizi de ülkeye dahil et diye. Ben kabul etmedikçe Selahattin bastırdı. "Abi evde... Affedersin krallıkta bir ses olur neşe olur..." diye sabahtan beri amansız bir lobi faaliyeti sürdürdü.

Düşüneceğimi söyledim ona...

6 Nisan

Selahattin'in istekleri, can sıkıntısına galebe çaldı. Hakikaten az biraz nüfus iyi gelirdi. Evde ses olurdu. Her şey bir yana, han olmama rağmen evde emrecek kimsenin olmaması... Egoma da iyi gelir diyerek öğrencilerle kapı önünde görüştüm. Her dediğimi kabul ettikleri sürece, bana hizmet etmeleri karşılığında konakta kalabilecekler, yemek yiyebilecekler ancak ben ne emredersem onu yerine getireceklerdi.

Yalnız bunların bir şartı vardı ki bu Selahattin ile bana daha ziyade cazip gelmişti. Arada bir evde parti verebilecekler, dışarıdan insan alabileceklerdi yalnız geçici bir süre diplomatik izin verilerek yapılacaktı bu.

Aslında kabul edecektim ama "Kıç kadar ülke ama bürokrasisi var." desinler diye biraz daha düşünmemiz gerektiğini söyleyerek görüşmelere ara verdim. Selahattin bana küsüp odasına çekildi. Ben de şimdi nette bana gelen geyik amaçlı mesajları okuyorum.

7 Nisan

İlk vatandaşı kabul ettim! Malum "Çok pis bürokrasi var abi!" desinler diye beklettiğim, evin önünde kamp kuran üç üniversiteli yerine, bizim mahalleden Deli Nedim'i vatandaşlığa kabul ettim. Kimseye zararı yok, tüm gün içip konağın aşağıdaki odalardan birine takılacağını söyledi.

Akşama doğru Selahattin öğrencileri niye kabul etmediğimi sorduktan sonra evde hayalet olduğunu söyledi. Asabımı bozmamasını söyleyince çekti gitti. Kesin ev kalabalıklaşsın diye korkudan eve insan çağırayım diye mahsustan söylüyor. Ben adamın derdini biliyorum. Öğrenci gelsin, arkadaşları gelsin, ortam olsun... Ülke kurmuşuz adam hâlâ ortam derdinde.

Aşağıya indim biraz önce baktım Deli Nedim, aşağıda mutfağın orada demleniyor. Hayalet gördüğünü söyledi. Kesin Selahattin mi tembihledi diye sordum, "Selahattin kim, hayaletin adı mı?" diye sordu bana. Kafasının güzelliğine verip uyudum.

8 Nisan

Odadan hiç çıkmadım. Selahattin bir kere gelip "Hayalet var aga!" geyiğini kapının ardından yineleyip gitti. Ardından akşama doğru aynı geyiği Nedim de çevirdi. Kılanmadım değil gerçi inceden. Malum eski konak ben ne bileyim gece-

leyin kömürlükten gulyabani mi çıkıyor, mahzeninde vampir mi dolaşıyor?

Hep birlikte kafayı mı yiyoruz, yoksa bu Nedim'e hayalet vesvesesini verip üzerime gönderen Selahattin mi? En temizi yarın öğrencileri kabul edeyim, evde ses olsun nasıl olsa alacaktık çocukları, bu kadar bürokrasi yeter.

-Tırsmadım desem yalan olur-

9 Nisan

Gençleri ülkeye kabul ettik. (Özgür, Alp ve Onur) "Diplomatik Konuk Geçiş Hakkı" yasasını da kabul ettik parti olayı için. Bana "Haşmetme-ab" falan diye hitap ediyorlar, Nedim gerçi "Kralım" diyor ama olsun adam sonuçta saygı duyuyor. Selahattin sevinçli tabi. Hadi parti verelim dedi, verdik.

Eğlence güzel...

10 Nisan

Sabaha karşı izinleri kaldırıp partiye gelenleri postaladık. Yalnız Selahattin'in telefonunu çalmışlar, Selahattin ülkeye bir polisin, bir istihbarat müdürünün şart olduğunu söyledi. Kabul ettim. Bir baktım mahalleden Seher Teyze'yi getiriyor. Arkadaş, millet ülkesine dışarıdan âlim getirir, bilim adamı getirir biz getire getire niye mahalle teyzesi getiriyorduk?

Aslında Selahattin'in dâhice bir önlem planı vardı. Seher Teyze klasik mahalle teyzesi olduğundan eve girip çıkan turiste, ev ahalisine dikkat ederdi. Sınırsız çekirdek ve televizyona tav olmuştu. Televizyon ve çekirdek çuvalıyla koymuştuk salona gelene geçen baksın diye. İlk makam dağıtımını o ara yapmıştım, Seher Teyze hem bulaşığa falan da bakarım deyince maaşa bağladım, Güvenlikten Sorumlu Bakan yaptım. Selahattin de bir paye istedi ama vermedim, bu hâliyle bile zarar bir de paye versem kim bilir neler yapardı. O yüzden teyze haricinde bakan atamaya lüzum yok; biz bizyiz, sen yine benim en kral arkadaşımın diyerek gönlünü aldım.

Selahattin benim halk arasında gizli ajanım olacaktı. Ama resmî bir görevi olmayacaktı, öyle anlaştık. Gece Nedim geldi, yine hayalet görmüş... Kovaladım tabi, ne yapacaktım.

11 Nisan

Selahattin'e göre krallığımız kültürel açıdan zayıf kalmış. O yüzden bir tane bilgili, araştırmacı

gibi birini vatandaşlığa kabul edelim dedi. Kabul ettim. Gizlice mahalleye sızmış yine, emekli Faik Amca'yı getirmiş. "Bu mu lan bilge, tüm gün bulmaca çözüyor?" diye çıktım ama sonuçta genel kültürü olan insandı. Tavan arasında manzarası güzel bir oda ayarladım, aldı bulmacalarını, birkaç kitabını yerleştirdi eve. Zaten karısı yok, çocukları hayırsız; ona da bir neşe oldu bu vatandaşlık fikri.

Ancak Nedim'i vatandaşlıktan atmayı düşünmedim değil. Tutturmuş bir hayalet geyiği çocuklara vesvese veriyor, korkutuyor falan... Uyardım gerçi ama deli adam sonuçta, ne yapacak?

12 Nisan

Umarım ortalık karışmaz, zira epey civcivli mevzular dönüyor hanlığımda...

Selahattin, ben, Deli Nedim, Özgür okey oynuyorduk ikinci kattaki sofada. Onur geldi, abi bir arkadaşımız var Pelin; o da vatandaşlığa geçmek istiyor, dedi. Selahattin beni bir odaya çağırıp bu fikre karşı çıktığını söyledi, "Bak ortalık karışır, kız davasına birbirimize düşeriz." falan diye söylendi. Kapıya inip Pelin'i görünce fikrini değiştirdi, yine başladı yalana "Abi evde ses olur, mes olur." diye.

Selahattin'e sinir olsam da Pelin'in vatandaşlık isteğini kabul ettim. Neticede bir ortamda bulununca ister istemez krallığını bekâr evine çeviren vatandaşlarım kendilerine çeki düzen verecekti. Seher Teyze'yi de tembihledim, kızı göz kulak olsun diye, merak etmememi söyledi.

İnşallah ortalık karışmaz, bu Selahattin'in bakışları hiç hoşuma gitmiyor... Bu da yetmezmiş gibi Nedim yine gelip hayalet gördüğünü söyledi. "Abi niye hep gece geliyorsun?" dedim, "Hayalet gece geziyor Kralım." dedi.

Fesupanallah...

13 Nisan

Krallığın tarihindeki ilk iç savaş yaşandı, bitti saygısızca... Harbiden saygısızca oldu ama. Sabahın körü, sızmışım gecedem. Bir baktım bağırış çağırış var. Aldım kızılçık sopasını bir indim, Özgür'le Alp birbirine girmiş, bunları evire çevire dövüp ayırdım. Kız yüzünden kavga ettiklerini duyunca ceza olsun diye ikisini de kulaklarından tutup kömürlüğe kapattım.

Nedim geldi yine: "Hayalet var." dedi. Sordum, "Lan hani gece geziyordu?" diye. "Sen gece söyleyince kızılıyorsun şimdiden söyleyeyim."

dedi. Ağzına burnuna girişecektim, Selahattin'le Onur zor aldı elimden.

Seher Teyze, Selahattin'in kızın çevresinde çok gezdiğini söyledi ki dediğine göre bu çocukları birbirine düşürmüş olabilir. Bu istihbarat doğrultusunda ne yapacağımı düşünüp bilirkişi diye tavan arasına çıktım, Faik Amca'nın yanına. "Menfi hadiseler bunlar efendim, hiç tasvip etmiyoruz ama yaşanıyor. Bak bizim zamanımızda bir emekli albay vardı, rahmetli Nadir Bey..." diye anısını anlatmaya başlayınca "Norveç Kralını aramam lazım amca, ayıp olur..." yalanını söyleyerek ayrıldım yanından.

Uyumadan evvel Pelin'in yanına uğrayıp rahatsız eden, sarkıntılık eden olursa bildirebileceğini söyledikten sonra odama çekildim.

14 Nisan

Çocukları affedip zindandan çıkardım. Kömürlükten daha havalı olduğundan artık oraya zindan deme kararı aldık. Gerçi Pelin böyle şiddetli, otoriter uygulamalara karşı olduğunu söyleyince Selahattinler hemen geri adım attı ama ben turistik amaçlı olarak zindan dediğimi söyleyince kabullendi. Herkes ayrı telden çalıyor.

Nedim, odama not bırakmış. "Hayalet var konakta..." diye yazmış. Arkasına, "Bir daha hayalet yazıp odaya bırakırsan ağzını burnunu kırarım, güzel kardeşim." diye yazarak kapının önüne bıraktım.

15 Nisan

Hanlık ikinci iç savaşını yaşayacak. Ama sabrediyorum yine.

Selahattin bu sefer Alp ile Onur'u küstürmüş, hatta Özgür'ü de ötekilere karşı doldurmuş; hep Seher Teyze söyledi bunları. Topladım milleti mahkeme yaptım. Selahattin, "Teyzeye mi inanıyorsun bana mı inanıyorsun; böyle mi arkadaşız, teyze gelmiş seksen yaşına, yanlış görmüştür." deyince teyze üzerine yürüdü Selahattin'in, araya girdik. "Ben yaşlı değilim." temalı ufak bir krizin ardından mahkeme oturumunu yeniden açtım. "Oğlum kadını alıp güvenlikten sorumlu diye sen getirmedi mi niye inanmayayım teyzeme?" dedim. Selahattin küstü odasına çekildi yine.

Pelin olaylar kendisinin yüzünden çıktıysa vatandaşlıktan çıkabileceğini söyledi. "Yok, olur mu öyle şey!" deyip gönderdim, kız da huzursuz-

lanıyor tabi... Nete oturdum, Facebook'tan bir mesaj gelmiş bizim Onur'dan. "Haşmetlim! Nedim abi dedi ki evde hayalet geziyormuş, size iletmemi söyledi." Hemen cevapladım: "Sabah yine Casper izlemiş etkisinde kalmıştır, adı üzerinde deli çok ciddiye almayın. Söyleyin ona gözüme görünmesin." diye de ekledim...

Bir de bunlarla uğraşıyoruz...

16 Nisan

İkinci iç savaş patlak verdi.

Sabahın köründe Selahattin, gitmiş Pelin'e "Sana asılıyor o." demiş. Teyze duy sen bunu, bana anında öttü tabi. Gittim buna kızılılıkla girdim. Azarladım bayağı bir. "Sen görürsün!" diyerek gitti bu. Baktım bir saat sonra çocuklar geldi, "Hanım! Yetişin! Selahattin Abi kendini tuvalete kilitlemiş, bağımsızlığını ilan etmiş. Cep telefonunda internete bildiri gönderiyor." Sen git tuvalette Selahattin Krallığını kur!

Dayandım kapısına, "Lan, oğlum salak mısın? Rezil mi edeceksin bizi? Tuvalette ülke mi olur, tezek ihracatıyla mı geçineceksin?" dedim. Dinlemedi. Müdahale şarttı, ülkemi korumalıydım. Kapıyı kırıp Selahattin'i aldım. O anda infaz ettim cezasını. Sürgüne gidecekti, arka bahçedeki ardiyeye. Ardından onun hesabından nete girip "Pardon arkadaşlar kuzenim yazmış, öyle bir şey yok." diye yazıp Tuvalet İhtilali'ni kaşla göz arasında sümen altı ettim.

Ardiyeye Selahattin'i kilitledim, Onur'a her sabah ve akşam yemek verilmesi haricinde kimse'nin kapıyı açmamasını tembihledim. Deli Nedim, Faik Amca'yı bana gönderip hayalet şikâyetini yineleyince onu da yakaladım. Pataklayacaktım ama yine elimden aldılar...

17 Nisan

Muazzam bir komponun ve yıkımın eşiğinden döndüm! Sabah vakti, Selahattin bu Deli Nedim'i bahçede görünce seslenmiş, kendisini çıkarttırmış. Gitmiş çocukların yanına tahta beni geçirin demiş, kıza sarkıyor bu demiş. Kapıma dayandı hainler!

Bunlar bahçeden gelirken ben, Faik Amca ve Seher Teyze ikinci kata mevzilendik. Kızılık sopasını çekip önüme katıp kovaladım hepsini. Selahattin'i ve ona uyanları vatandaşlıktan çıkardığımı hem internetten hem evde duyurdum. Deli Nedim de kovulanlar arasında.

Gerçi ev sıkıcı bir yer hâline geldi ama olsun, abuk sabuk işlerle uğraşılmaktansa...

18 Nisan

Pelin evden ayrılmak istediğini söyledi. Ayrı krallıkta yaşamak beklentilerini karşılamamış. Muhtemelen "Erasmus" beklentisi içindeydi ama işte bizim mahallede neyin "Erasmus"unu yaşayacaksa?

Ayrıldı kız. O gidince evin önünde dünden beri volta atan öbürleri de artık dolanmamaya başladılar.

19 Nisan

Hanlığım çatırdıyor, günden güne eriyip bitiyor. Faik Amca, kahveyi özlediğini söyleyip mahalleye döndü. Vatandaşlıktan çıktığını söyledi tabii, gelmem bir daha buraya dedi. Seher Teyze de güne gidemiyorum koptum mahalleden diye ayrıldı. Benden başka kimse yok...

Hükümdarım hesapta... Cengiz Baba eşliğinde demleniyorum...

20 Nisan

Yazacak olay yok, ne yazayım dünün aynısı...

21 Nisan

Çok sıkıldım bu işten...

22 Nisan

Pufss...

23 Nisan

Facebook bile neşelendirmiyor. İlgisi sıfır...

24 Nisan

Hanlığı feshetme kararı aldım. İnsanlardan kopayım diyordum gerçi ama kafa dinleme sandığım gibi bir şey değilmiş hemencecik geçti. Eski evime taşınıp burayı filmcilere kiralayacağım. Yeni birini bulur evlenirim çocuğa çocuğa da karışırım, neyime gerek benim monarşi...

Bu arada bunları o kısa kanun defterine ekleyip yazdım. Gelecek kuşaklara bir anı, bir hatıra kalsın diye... Böylece Kâmuran Hanlığı 24 Nisan’de yirmi gün süren saltanatın ardından sona erdi...

25 Nisan

Ama hesapta tımarhane yoktu ya... <

Karşı Küpeşte

Herkes ne tuhaftı. Herkesin yüzünde başka başka hikâyeler saklıydı sanki. Belki az evvel birisi bir yakını kaybetmişti, belki birisi kanserdi belki daha yeni sevdiğinden ayrılmış bir çocuk oturuyordu şurada... Ne çok hikâye var şu dünyada!..

“Dağılan, çözülen bir kitleydim ben.
Sanki ben hep böyleydim, böyle de kalacağım:
Acayip, biçimsiz bir karışım...”

Kör Baykuş
Sadık Hidâyet

Hay aksi! Yine kaçırdım altı elli vapurunu. Ben, zaten üç günde bir mutlak kaçırırım bu hattı. Bugün haftanın altıncı günü...

Eh, hâliyle kaçırmam lazım gelir öyleyse. Şimdi işin yoksa -ki işim olduğu için olacak bu- ye patrondan paparayı. “Ulan hayta, yine sıktın limonu üzerimize; ekşittin olmayasica günümüzü! Nerede kaldın yine? Anam avradım olsun kovduracaksın en nihayetinde kendini bana. Nedir çocuk senin meselen? Nerede görülmüş dükkânı patronuna açtıran eleman klası!” demezse ne şahane ama diyecek. Zira bir alışkanlığa döndü bizim patron-eleman ilişkimiz. Haftanın iki günü biz hep tekrarlarımız bu durumu; patron söyler ben dinlerim. Ama bazen, “Patron be lafta bir tuhaflık var; ananızın avradınız olmasından bahsediyorum. Sizce de tuhaf değil mi? Ya da aslı öyle değil de zamanla ağızdan ağıza mı değişmiş; kim değiştirdiyse ağzına sıçayım patron! Bu nasıl iş be!” derim. Elbette sessiz harflerle; dilime sürmeden sözcükleri, yalnızca ağzımın içinde geveler dururum tüm bunları. Bazen farkına varır da “Ne geveliyorsun çocuk ağzında?”

diye sorsa; ağzımdaki baklardan utanır, “Yok bir şey be patron... Bugün gelirken hiç kimselerin elinde yine kitap görmedim. Yazık, başka dünyalardan pek haberi yok gibi toplu taşımaların...” diye söylenir ve raflarda satılmayı arzulayan kitapları düzenlemeye koyulurum. Patron bir süre sessizce beni izler sonra hiçbir şey söylemeden ama yüzünde unuttuğu gülümsemeyle masasına kurulur ve yıllardır yazmayı tasarladığı romanın ilk cümlesini bulmaya çalışır gibi dalar gider bir süre. Akabinde dükkâna gelen ilk müşteriyle beraber belki de kitabına başlayamadığı bir günün daha ardına baktığını bilir ve mesaimiz başlardı böylece...

Bir sonraki vapur geldiğinde saat epeyi ilerlemişti. Herkes gibi ben de vapurdaki yerimi almak için hareketlenmiş, kalabalığın içinde sıra sıra ilerlemiştim. Hatta arada biri kıcını kaşımış, kalkan eteğini indirmiş, bozulan saçını düzeltmişti filan. Üstelik her birini öyle küçük vakit aralıklarıyla eyleme dökmüştü ki, doğrusu pek senkronize bir hatun olduğunu düşünmüştüm ya da zamanı çok değerliydi, bilmiyordum. Çok da durmadım üstünde. Ben, zaten hiçbir şeyin üstünde pek durmadım. Annem, beni çocukken bile okulun sıralarına bir başıma oturtamamış da uzunca bir dönem, aynı sırada ders görmek mecburiyetinde kalmıştı zavallım. Sonra da almışlardı zaten ilkokul birden beni; okul müdürü ters adamdı, katlanamadı benim yerine

oturmayan mizacıma; aldırıldı beni okuldan, “Seneye yollarsınız.” demiş babama. Seneye gittim ben de. Bir güzel oturdum da yerime bu defa. Hatta öyle bir oturmak ki üniversiteyi bitirene dek bir türlü kalkmak bilmedim. Neye nail olacaksa? Diplomalı işsiz oldum sonunda. Bir apolet gibi durdu özgeçmişimde öğretmenliğim. Ama çoğu öğretmenim diye iş vermek istemedi. Tüm bunlara bir karşı cephe... Eğilmedim yerleşik düzenin önünde; başkalarının biçtiği rolün kahramanı olmadım; giymek istemedim dünyanın bana uydurduğu hiçbir giysiyi. Üniversiteyi bitirip polis olmadım örneğin. Namlunun ucunda yaşamadım hiç. Ama siz, dünya beni kaç yerimden vurdu, bilmediniz hiç. Düşünüyorum da üniversitelerde polis olmak için okuduğundan haberi olmayan ve yine bir gün ideallerinin içine edileceğinden habersiz derslerde dirsek çürüten, yetişemediği dersin ya da bazen sırf haytalık olsun diye geri kaldığı dersin notlarını bulmak için harıl harıl sağa sola koşturan o kadar çok genç dimağ vardı ki... Gücüm yetmiyordu; bir gün gerçeklerle karşılaştıklarında hissedecekleri hayal kırıklıklarından doğacak depremi anlatmaya. Ama asla sitem edemezsiniz onlara, sırf günün birinde kimi polis olacak diye. Bittabi. Çünkü düzen sizi hayatınızla sınarsa mantık en başa döner; hayatta kalmak için doğanın kuralları girer devreye. Bu yüzden değil mi ki insanlar yer almak istedikleri meslek için zamanlarını bir çırpıda hibe etmekten çekinmezken günün birinde birçoğunun bile hiç akıllarında olmadıkları meslek gruplarında mutsuz ama yine de şükür diye çalışmaları... Hayatta kalmak için paraya ihtiyacınızın olmadığını kim iddia edebilirdi ki? Ben, sadece bir köşede delirmeyi ve arada sırada hayatımı kısmen rayına sokabilecek işlerde çalışmayı tercih ettim. Hepsi o. Orada burada saçma sapan işlerde saçma sapan bir dünya düzeninin parçası oldum çoğu zaman. Ama ebedî kalan düzensiz bir hayatın düzelmeyen parçası oldu hep. Ben, oldum... Belki okumasaydım daha mutlu birisi olurdu diye düşündüm. Okulla vakit harcamaz bir fabrikaya işçi yazıldım; vardiyalı çalışır, geçinir giderdim. Dostoyevski’yi popülaritesinden tanırdım belki ama okusam da anlamazdım. Camus’nün bir kaya parçasıyla derdi neydi, anlayamazdım. Düzenli bir işim, bir eşim belki çocuklarım bile olurdu.

Akşamları yarışma programları, hafta sonları magazine takılırdık. Aptal şeyleri dert eder ama asıl olan şeylerden habersiz yaşırdık. Tüm eziyeti vücuduma yükler, kafamı sıkıştıran düşünceler bol gelirdi dünyama. Kim bilir, sığışırdım ben de bir kenarına belki dünyanın. Mutlu mesut yaşar, günü gelince herkes gibi ben de yok olur bir boşluğa kayar giderdim. Daha ne olsun! İnsanın tek kaygısının hâlâ okuyamadığı kitaplar ve çözemediği bir dünyayı düşünmekten daha iyi değildir de nedir? Ama ne münasebet! Belki de tüm bunların hiçbir ilgi alakası olmaz, ben yine mutsuz olmanın bir yolunu bulur buluştururdum diye düşündüm ve evvela düşünmekten vazgeçmek gerekliliğine inandım...

Biraz sonra bir dayı az kalsın yere kapaklanıyor gibi oluyordu ki sağ olsun oğlanın teki tuttu da devam edebildi ihtiyar vapurdaki yerine doğru. Bu deniz, hep söylerim; bir tuhaf muamma. Hele vapurun üstündeyseniz, hele hava az kırırdıyorsa içten içe; içmeden nasıl sarhoş eder adamı hayret!.. İhtiyarı da deniz çarpmış olmalı diye düşündüm. Bilmiyorum, bu yaşta azaltmalı insan belki de denizi. Ama bak, o çocuğun refleksine hayran kalmıştım işte. O zamanlar Fener’in kalecisinde pek iş yoktu ya ondan olacak “Yahu, bu çocuğu Fener’in kaleye alsak sineğe bile degaj diker!” diye düşünmüş, sonra bir “Ah...”ı bırakıp dudaklarımın arasından sinsice, üst kata martıların ve gökyüzünün en yakın olduğu yere çıktım. Oldum olası sevemedim vapurun kapalı alanında oturup dışarıyı camdan seyretmeyi. Dünya zaten sahte; zaten camdan! Çift katlı cam şimdi fazla geliyordu şu âhir ömrüme. Bu yüzden ki yaslayıp bir dirseğimi küpeşteye; önce derin hülyalara kulaç attım, sonra gerçeklerde boğulmak üzere yüzmeyi bırakıp boğulmaya yutkundum. Zira takribi birazdan enfes bir haşlama bekliyordu beni. Buradaki denizi geçsem kime ne fayda? Bizim patron okyanus... Okyanus gibi acımasız bazen. Asıl marifet okyanusu haklamakta yani. Ama kayıkla da gemiye kafa tutulduğu hiç görülmüş iş mi arkadaş! Ama sonra, “Hâl böyleyken böyle der...” bu mevzunun da bir yol çaresi bulunur, geçer gider elbet diye düşündüm. Hem o değil miydi birkaç kez, “Gençliğime benzetiyorum ulan seni!” diyen. Al işte. Ben benim senin nezdinde biraz; en kötü ne yaşayabilirdik ki? Bıraktım ben de düşünmedim;

Resam Celal Günaydın

ama bir kere efkârlandık ya, çok gelmiş olmalı dünya düzenine ki bir ses yükseliverdi karşı küpeşteden:

“Vapurda sigara yakmak yasak, görmez misiniz tabelayı?”

“Görüyoruz Bey Amca.”

“E ne diye o zıkkımı ağzına alıyorsun be adam öyleyse!”

“Keyfim öyle istedi...”

“Kâhyan ben olurum öyleyse... Şimdi seni şikâyet edeceğim. Para cezasını bir öde de aklın başına dank etsin!”

“Kaç para bu para cezası be Bey Amca?” diye soruyorum.

“Şu kadar.” diyor, Bey Amca.

O kadardı da. Vapurda sigaranıza çakmak sürmeniz yasaktı. Üstelik başını kaldırdığınızda gökyüzü dursa bile yasaktı, yörenizde uçuşan martılar olsa dahi yasaktı. Yasaktı işte; gökyüzünün altında martılara bakıp sigara yakmak yasaktı; içmek şöyle dursun...

Ben, bu ve bunlara müteakip cereyan eden ne varsa düşüneydim bir kıvılcım ki palazlanıyor aklımda. Sahi, ne kadar demişti Bey Amca: “Şu kadar.” Heyecanlanmışım. Doğrusu özgürce sigara içebilmenin bir hâl çaresini bulmuş gibi hissediyordum kendimi. Yokla-

dım ceplerimi. Ama “şu kadar”ı karşılayacak paramın olmadığını ayırt edince afalladım bir an. Yüzümü eğmedim yere ama canım sıkıldı yine de. Def ettim düşüncemi de heyecanımı da. Yalnız kalmak istedim. Sigaramı paketime, avcumda sıktığım kâğıt parçalarını geri cebime soktum. Zira özgürce sigara yakabilmek için tam onca lira daha eksikim vardı; içebilmek şöyle dursun... Zıyanı yok, etrafı seyrettim. Eşrafa baktım. Herkes ne tuhaftı. Herkesin yüzünde başka başka hikâyeler saklıydı sanki. Belki az evvel birisi bir yakınını kaybetmişti, belki birisi kanserdi belki daha yeni sevdiğinden ayrılmış bir çocuk oturuyordu şurada... Ne çok hikâye var şu dünyada!

Dirseğim küpeşteye yaslı, saldım koca der-yaya gözlerimi; yüzüm yarı dönük ama yine de Bey Amca'ya. Ki Bey Amca çoktan kesmiş benle olan ilgisini; böbürlü bir yüz, vatandaşlık görevi bilincinde arşa yükselen bir nefer gibi dimdik duruyordu. Bozmadım... Ancak birkaç dakika geçti geçmedi, enteresan bir olay yaşandı. Kapalı alandan gelen bir şahıs, tesadüf bu ya, geçti Bey Amca'nın tam çaprazı küpeşteye; yasladı dirseğini, yaktı sigarasını; çekti bir içine ki iyicene üstelik... Tabii ben bekliyorum; şimdi maraz çıkacak, zira bizim Bey Amca biraz asabigil-

lerden aynı olayın tekrarına katiyen imkân yok dayanamaz, parlar diye düşündüm. Ama tuhaf olan bu ya, hiç beklemediğim bir şey çıkageldi bizim öyküye. Bey Amca ağzını açıp da tek bir söz etme zahmetinde dahi bulunmadı. Yalnızca birkaç kez herifi şöyle tepeden turnağa süzdüğünü gördüm. Ve iç cebinden çıkardığı bir gazeteyi okumaya başladığını ayırdım. Düşündüm. Bu olay niye böyle teşkil etti? Hâlbuki daha beş dakika öncesine kadar izlediğim bir film gibiydi yaşananlar. Bir küçücük zaman akabinde perdeleyen bir film nasıl oluyordu da bu kadar değişebiliyordu, anlayamamıştım ilk başlarda. Ben de sormamıştım zaten. Küçük bir çocuk gibi “O da aynısını yaptı. Niçin ona da kızmıyorsun?” diyemedim tabii. Sonra ayıktım meseleyi elbet. Herif kallaviydi. Kolundaki saatten giydiği janti takım elbiseye kadar kallavi... Ve hiç kimse bana ilişmez diye bağırın vücut diliyle gözdağı verecek denli, kendimi daha evvel hiç ait hissetmediğim bir zümreye ait gibiydi. Bu herif Hindistan’da olsa kastın en tepesinden seyredirdi dünyayı diye düşündüm. Yani işin aslı bizim Bey Amca şu kadar parası ve hatırı sayılır bir mevkii olduğunu anlamış olmalı ki ondan değiştirmiş olmalı metnin senaryosunu diye düşündüm. İşte, altın dokunuş diye buna derim ben. Cebindeki canlı ve ait olduğun uçurum kadar özgürsün demenin bir başka yolunu bulmuştu Bey Amca. Oysa meteliğe kurşun sıkmaktan kriminal raporlarımı tutmuyor şimdi devlet memurları! Özgürlük mü? Özgürlük şimdi bunun hangi santiminde? Özgürlük, Bey Amca’nın satın alınabilir olduğunu düşündüğü bir sistemdi yalnızca ve bazıları’nın dumanının bu çarkın içinde tütecek bir gettoda çok daha fazlası değil olduğunu anladım. Çünkü özgürlük, bedelini ödedikçe kazanılan bir eylem hareketiydi... İki film, bir senarist, farklı oyuncular ve değişen tutumlar... İşin aslı ilk filmin adı “Esaret”; diğeri değişen şartlarla birlikte özgürlüğe uçan “Kallavi Bir Melek...” bütçesi düşük bir film gibi öykü; sana, bana! Bunca. Ben... Ben yine bozmadım tabii. Vapur yanaştı iskeleye, indik. Okul çocukları gibi sıra sıra, bir tek önümüzdeki omzuna elimizi koyup da hiza almıyorduk sadece. En güzeli de buydu ya, vapurun gözlerime üşüşen sınırlı bir hiza kargaşası... Sadece önümüzdeki ensesine bakmayacağım için mutluydum yine de...

Fakat o çocuk, o çocuk kesin Fener’de oynamalıydı!

Patron, kapıda karşıladı beni. Sanırım civar esnaflar arasında dört gözle çalışanı bekleyen tek patron benimkiydi. Fakat bir tuhafılık vardı. Patronun ne alın çizgileri kızdığı zamanki gibi kırışıp üç şeritli bir çevre yoluna benziyordu ne ise sol gözü durmadan selektör yapan bir aracın farları gibi seğiriyordu; sinirlenince hep öyle olurdu. Ne bir papara ne yüzünde bir ekşime... Doğrusu bozdu bu defa alışkanlığını diye düşündüm. Sinirlendim bile bir ara; benim ezberimle oynamaya ne hakkı vardı bu adamın? Hâlbuki kafamda hazır bir dünya yaratmıştım kendime, hiç yaşamadığım bir dünyadan bahanelerim vardı. Oysa içi silkelenmiş bir sofraya bezi gibi bomboş kalakalmıştım şimdi. Söyleyecek hiçbir şeyiniz olmaması ne sevimsiz oluyor bazen. Böyle anlarda oldum olası sığamazdım dünyaya. Çarenin sizin elinizde olmaması kadar minnet uyandıran başka ne var ki?

“Gel Mahir, gel şöyle çocuk...” deyip yanına buyurdu bir tek.

Sanki üzölmüş gibiydi. Sanki beni sevmiş bir abi gibi konuşuyordu da biraz sonra söyleyeceklerinden daha şimdiden pişmanlık ve tasa duyuyor gibiydi. Ben de sırf bu yüzden daha şimdiden affetmiştim onu. Her ne söylerse söylesindi... Yüzünü yarı döndü ve elini dükkânın önünde oturduğumuz iki koltuğun arasındaki yola bakan fiskos sehpaye uzattı. Ufakça, beyaz bir zarfı iki parmağının arasına sıkıştırdı, elimi yakaladı ve avcumun üzerine bıraktı.

“Bahtın açık olsun kara çocuk...”

Hiçbir şey söylemedim. Bir baş kıpırtısıyla teşekkür ettim yalnızca. Bana bunca katlanabilen tek patronum o olduğu için en azından bu kadarını hak ettiğini düşündüm. Kızmadım. Sırtımı döndüm ve uzaklaşmayı tercih ettim. Köşeyi döndüğümde iskeleyi gördüm. Adımlarımı sürüye sürüye iskeleye yollandım. Tabela ya baktım, vapurun gelmesine hâlâ dört dakika gösteriyordu. Bekledim. Ben zaten hayatım boyunca hep bir şeyleri bekledim. Küçükken bodrum kapısının aralığından uzanacak, yarım ekmek içi domates tutan annemin elini beklediğim gibi bir el bekledim hep dünyadan. Bana niçini açıklayacak, beni bu dünyaya lazım olduğuma

gerçekten ikna edecek şeyi bekledim. Olmadı; belki ben olduramadım. Hayat beklediğim hiçbir şeye değmedi. Kendimi ait olmadığım bir çağda, boşa zaman kaybediyormuşum gibi hissediyordum bazen. Yanlış zamanda doğmak mıydı problem, yoksa dünya hep böyle olacağı için miydi; bilmiyordum. Belki de dünya hep böyle bir yerdi. Tüm problem, fikri alınmadan dünyaya bırakılmak oldu insanın; demokrasiye hiç inanmayışımın sebebi oldu bu durum. Demokrasi öldü; insan, onun yanına doğdu çünkü. Bu durum; insan fikri, çok eski bir hatıramı hatırlattı hep yıllarca: Çocukluğumda, hep kitaplara meraklı biri olmuştum. Bilhassa sahaflar ilgimi çekmeyi daha çok başarıyordu. Günün birinde yanı bucağı kitaplarla çevrili, klasik dört duvardan farklı bir yapının arasında ilk kez kendimi bulduğumda kaç yaşındaydım hatırlamıyordum. Ama hatırladığım bir şey var yine de: Yılların yorgunluğunun altında ezilmekten bunalmış ama yine de küflü pencere kenarlarının kitap kokusunu bastıramadığı rutubetli duvarları içinde raks ederken bir sahafın; soğuk, demirden raflarında eski püskü, artık tozdan kapağı bulutlanmış hırpani bir kitaba rastlamıştım. Sayfalarını çevirmeye gelmiyor, kökünden sökülen bir bitki gibi hemen oracıkta ayrılıyordu toprağından. Bir sayfa daha düşmüş yere, elime alıp okumaya başlamıştım. Kitabın adı neydi hatırlamıyordum. Kitap; insan ve türleri üzerine yoğunlaşmış olmalıydı. Yazar, kitabın bir pasajında modern insanla neandertal insan arasındaki araştırmalarından bahis açmıştı. İlgimi çekmiş ve okumayı sürdürmüştüm. Modern insan, doğanın kendisine verdiğinin dışında hep daha fazlasını isteyerek geliyor ve aktif bir üretim süreci içinde yer alıp dönemin teknolojisini hayatlarına entegre edebiliyorlardı. Buna nazaran neandertal toplumu, modern insanla karşılaşmış olmalarına rağmen doğanın kendilerine verdiklerinden daha fazlasını kabul etmemeyi tercih etmek zorunda kalıyor ve yerinde saymaktan öteye gidemiyordu. Tuhaf bulmuştum bu durumu. Elimizde iki insan türünün örneği vardı ve sanki bir taraf dünyadan vazgeçmiş, olacağı olur kafasında seyreliyor gibi gelmişti ilk başlarda. Bunun asıl akademik gerçeği bittabi bu işle ilgili yazarların araştırma konusuydu. Benimki sadece bir çocuğun karşılaştığı ilk en

tuhaf bilginin heyecanıydı olsa olsa... Şimdi o çocuk aklımla kendimi neandertallere benzeti-yordum bazen. Kendimi uzun süre yaşamaya artık elverişsiz bir toplumun ferdi gibi hissediyordum. Bir neandertalin çıplak ayak sesleriydim; saklandım ve yaşadım bunca zaman reddederek dünyayı; geldim, gördüm ama sevemedim ayak-larımın altında durmadan eriyip duran şekerden dünyayı...

Yüzümü önüme sürdüm, ellerimin arasında sanki her an düşecekmiş gibi aşağı sallanan zarfa baktım bir süre. Ne tuhaf... Oysa ben oldum olası kartpostallara yakıştırdım bütün zarfları. Şimdi içinde ne idüğü belirsiz, insan yaşamının matematikle ilgisi bulunmayan ama yine de bol rakamlı kâğıt parçaları duruyor olmalıydı. Ama kaç lira kurtarırdı insanın insana bıraktığı zamanı, bilmiyordum... Zarfı açmayı tercih etim ben de. Bir ara içinden gerçekten kartpostal çıkmasını bile umdum. Ellerimi sürdüm sonra dünyanın geçerli tek adaletine. Hışır hışır hışırdadı bir anlığına zaman. Ama hakikat bu ya; yine de hayran kaldım zarfın içinde bekleyeduran vicdan muhasebesine; elimde değil. O ne hesaptı ama! Zira tam “O kadar!”

Vapur yanaştı iskeleye. Önce gelen yolcular indi ve iskelenin diğer tarafında kendilerine tahsis edilen yerden ayrıldı her biri. Sonra bize ayrılan kapı açıldı ve hepimiz bir yerden bir yere daha yola koyulmak üzere vapurun bizi ilk karşılayan yerinden giriş yaptık. Herkes yerlerine geçti ve yolculuğa hazır bir hâle gelinene kadar kaptan hareket etmedi. Vapurun insanları içine yuttuğu ilk açıklık kapatıldı ve kaptan motoru çalıştırdı. Üst katta motorun sesini dinledim. Çıkardığı köpüğe baktım; canım intihar etmek istedi. Gökyüzüne baktım; canım yerin dibine girmek istedi. Kuşlara baktım; yine de güzeldiler... Yaslandım küpeşteye, bir sigara yaktım. Sevdiğim kız geldi aklıma; yüzüme sündü yalnızlığım. “Sahi, okuyor musun sesimi? Sesini özledim.” Bir de buna acıdı etim. Ilgıt ılgıt esen rüzgâr saçlarımı yaladı. Gökyüzünün hem altında hem üstündeydim sanki. Yöremde martılar; denize ve göğe bulaşmış bir alay dolusu uçarı çırpınışlar kaotığı... Ah, bir de bir parça gevreğim olsa! İnsan, bir kez olsun kendi keyfinin kâhyası olamaz mıydı? Sahi, “Kâhyan ben olurum öyleyse...” demişti Bey Amca. Ne tuhaf... <

Eski Bir Hüzün

gittikçe acıtıyor
yağmurlara basıp kentin ürperten yalnızlığı
süzülür nadide kanatlarında intihar ve ölüm
upuzun bir çığ kısalıp durur
ey cihangirane endam
ışksızlıktan ötürü hep muhteşem ısıtıllara rastlantımız
belki yeniden kül rengi perdeleri çekersin göğsümüze
ölümün belli belirsiz mezarı.

bir adam kalıbını dinlendirmek isterken
karşısına çık ve ona bir kelime bozguncusunun aşkını getir
neredesin, ey soğuk yüreği yutan neşe
gögün atlasında hapsolmuş ruhumuzu teskin et ve
bize öbek öbek doğurganlığını göster
uysal bir dalgınlıkla
korkunç tiksintilerini yen ve ulu meşelerin sakladığı sırlardan bahset. <

Gözlerin Bir Alaca Ürperti

Bir ses inciniyor göz kapaklarından içime doğru
Kırpiklerin yayılım ateş -kurşun sektiriyor her yanıma
Öğle vakitleri ansızın bastıran açlık
Ve bazı hissiyatlar- tam da bu mevsimde
Yani bahara dönüşürken zakkum ağaçları
Sırıtır yüzüme bir mai menekşe

Gözlerin- bir alaca ürperti
Sayıklasın diye her gece ismimi
Kurşunlar döktürdüm yoluna
Sırf gülleri ezme diye
Bir büyü yaptırdım sana bir hipnoz
Sırf gülüşün bende kalsın diye

Sabahları kahvaltı ediyormuşçasına cıvıltılıydı gidişin
Sevişin daha bir dağdağalıydı belki ama
En çok neşeydi bana getirdiğin
Gittin ve neşe yarım kaldı yine
Aldı içimi bir buruk hüznün
Sordum soruşturdum- kim bilir
Kim bilir nerededir şimdi o solgun yüzün

Kekre bir tat bıraktın dilimde
Dudağımda şarkı
Yüreğimde huzur yüreğimde umut
Coşku ve biraz da neşe
Çekip gittin sen şimdi ama
Çok şey bıraktın geride.

Sana acı bıraktım sana keder
Hüznü yaşattım sana- ilk defa
Alıştın neredeyse-melankoliye ve çaya
Tutkuyla sarıldın ince belli bardağa
Elinde bir kırık kanatlı kuş sesi şimdi uzaklarda.
Çekip gittim belki şimdi ama
Çok şey bıraktım- ben de sana... ☺

Yarında ve Bugünde

Sihirli sözcüklere sahip değilim
Benim silahım;
Zamanında susturduğum kelimelerim.
Gökyüzüne süzülüğüm kanatlarım yok
Ama hayal kurmuşsam,
Bulutların da üstündeyim.
Zaman yolculukları için biletsizim
Peki ya gözlerimi kapamışsam?
Kırpıklarımın altında, yarında ve bugündeyim.
Gücü bir dağı yerinden oynatmak sanıyorsanız,
Sözlerimle dağları yerle bir edebilirim.
Üç dilek hakkı için beklemektense,
Her hatamı şansa dönüştürebilirim.
Işınlanmak imkânsız gözüküyorsa;
Ben, sevdiklerim adımı andığında
Gözleri önünde beliririm.
Bir cümlele hayat kurtarır,
Bir ömrü romanlaştırabilirim.
Ben kendimin kahramanıyım,
Beni diğer kahramanlardan kurtarmaya geldim... ✍

Anlaşma Hünleri

Meçhul talihinden incinen iki insansak anlaşabiliriz
Zemheri diyarlarda senin de düşlerin yangın yeridir -anlaşabiliriz-
Kurtların gözlerine aksetmiş ürkek bir karacadır ellerin
Saçların aşiyandır kumrulara
Onlar benim ülfetimdir bilesin

Şimdi yağmur beklemedeyiz bulutlara uzatmışken namluları
El ayalarımızdan çağlayan ırmaklardır göklere ulaşmayan
Ağızlarımız devrana feveran eden sindirilmiş ağızlardır
Güneşi ıslak urganlarla çekmedeyiz yer yüzüne

Kaslar konuşuyor, milimetrik hesaplar, stratejik sancılar
Yürümeyi külfet bulmaktalar koşmayı arzulayanlar
Kirli suya aldanıp pınarlara hücum ediyorlar
Kelimelerin dahi derisi yüzülüyor cilalı mihraplarda

Yine de anlaşabiliriz diyorum
Çünkü biz
Hünersizliklerin hüner bilindiği dünya ile anlaşma hünlerine sahip
İki kişiyiz ☞

Sevda Diyorum Ne Uzun Şiirmiştir

Sen bir “Hey!” diyorsun.
Harekete geçiyor bizim çocuklar.
Fransa’da Cezayirli bir genç, polisi vuruyor.
Namlusunu dayadığı silahı ateşliyor abi,
Kardeşinin ölüşünü izliyor.
İnönü’de çıt çıkmıyor,
Gol olmuş ama susuyor taraftarlar.
Ben mi canım? Bana ne olsun
Ağlıyorum ben gözlerimi gündüzden saklayarak.
Bir ananın feryadını andırıyor haykırırlarım.

Sen yine “Hey!” diyorsun gözlerime bakarak
Az önce arabanın altında ezilen vicdan canlanıyor.
Kör olmuş insanlık bize bakıyor.
Gelenek görenek şöyle dursun,
Güven kalkıp bizi dinliyor şimdi.

Dur!
Yapma sakın!
Bir kelime dahi edeyim deme!
Güçsüzüm, dayanamam,
İncinirim bilirsin.
Beni ateşlere kapayıp dağlasalar,
Hissizleştirseler tüm bedenimdeki seni.
Yine canım, yine sen diyeceğim.

Hem daha gece olmadı ağlayamam.
Bu seferki utanmaktan değil,
Aşka korkutmak istemiyorum küçük çocukları.

Bak, gök gürlüyor sana.
Deniz, martılara fısıldıyor senin için.
Sus, sakın konuşma!
Tabiat dahi dayanamıyor
Sırılsıklam sesinin çıplaklığına.

Diz çöktüm önünde,
Buyur senin ellerinden olsun ölümüm.
Zülfıkar'ı kiskandıracak iyi bir bıçak elindeki,
Bulutlar gelmeden
Güneşsiz kalmadan gitmek istiyorum bu dünyadan.
Affı olmak şairlerin,
Bile isteye gitmediğimiz cumaların üzüntüsünü dindirmek...
Badeler diyarında yerim yok ki
Dudaklarından tadamam mutluluk konyağını.
Çenenden bir damla damladı saçlarıma
Sen kokuyorum,
Efsunlanıyor ruhum, titreme alıyor beni.

Sevda diyorum ne uzun şiirmiş böyle!
Sonra sen bir "Merhaba!" diyorsun,
Ölüm yakalıyor beni bacaklarımdan.
Tutamıyorum ellerini, gidiyorum,
Ah çeke çeke gidiyorum. ☺

Kimliksiz

bu kimlik kaybını nasıl çözeceğiz biz?
o kadar uzun yollar
ve karanlık
elimizden tutanı nasıl bulacağız acaba
kalabalık ve yorgun bir topluluğuz
eninde sonunda bir ışık huzmesi alacak bizi
kimliğimizi nasıl bulacağız?
tebdili kıyafet giymiş bir ret bekliyor beni
kapının eşliğinden sığamadığım bu yalnızlığın içinde
kimliksizlik hapsindeyim

bu nöbet nasıl bitecek bilmiyorum
devir saati yaklaştıkça kapının çalmayacağını görüyorum
yolumu nasıl bulacağım?
gelsin veya gelmesin jandarma
bu küçücük deliğin içinde bir benlik savaşı veriyorum

kayıp kimlikler ve karanlık sokaklar
yolumu nasıl bulacağım?
bembeyaz ve kapkara hayaller bir arada
yolumu nasıl bulacağım?
mum ışığında arıyorum gerçeğimi
kaybettiğim kimlikler birer birer kırırdıyor içimde
orada olduğunu bildiğim bir şeyi özlüyorum
metrekarelerce küçülüyor içinde olduğum delik,
bir milim bile oynamaz iken içimdeki delik

buradan kurtulmam lazım
buradan kurtulmam lazım ☞

Kahramanca Yaşayanların Filmi “Korkuyorum Anne”

Ritmik bir kurgu, kıvrak oryantal ezgiler içeren müzikler eşliğinde insanın vücut dili, film boyunca hem anatomik hem de dilbilimsel açıdan takıntılı bir şekilde vurgulanıyor.

Korku, hayatımızı şekillendiren, bizi terbiye eden aynı zamanda sevdiklerimizle ve bilinçaltımızdakilerle bağlarımızı hatırlatan yegâne duygu. Korkuyorum Anne (2004), insan olarak bizim en zayıf noktalarımızı ortaya seren, “İnsan nedir?” ve “Danadan farkı nedir?” sorularına cevap ararken bizi güldürmeyi ve hüzünlendirmeyi başarabilen bir Reha Erdem filmi. 2004 yılının en sevilen Türk filmlerinden biri olan yapım, şüpheli bir kaza sonrasında hafızasını yitiren Ali’nin babası, komşuları ve arkadaşları ile olan ilişkisini konu alırken olaylara “anatomik”, “sosyolojik” ve “obsesif” bir bakış açısıyla yaklaşıyor. Filmin başrollerini ise Ali Düşenkalkar (Ali), Işıl Yücesoy (Neriman), Köksal Engür (Rasih), Şenay Gürler (İpek) ve Turgay Aydın (Keten) paylaşıyor.

“-Köpekler bizi içimizde kemik olduğu için mi ısıtır Neriman Teyze?

-İçimizde kalp olmadığı için ısıtır oğlum ”

Otorite figürü bir baba ve çocukluğundan itibaren babası gibi olmaya zorlanan Ali, komşuları ve şahsına münhasır İstanbul’u ile mutlu bir film Korkuyorum Anne. Emekli bir sağlık memuru olan babası tarafından sünnnet edilmiş olan Ali’nin yaşadığı kastrasyon anksiyetesi ve küçük yaşta kaybettiği annesine olan derin sevgisi, tembelliği, elini attığı işlerdeki beceriksizliği, kilitli banyoları ve kendiyile yalnız kalmayı seven biri olması

gibi detaylar izleyiciyle paylaşılan karakter özellikleri arasında yer alıyor.

Seyircisine tebessüm vaat eden film, insana ait küçük detaylara odaklanarak bu ayrıntıların topluma yansıyan yanlarını göstermeye çalışıyor. Bir doktor, terzi, sağlıkçı, taksi şoförü, bekâr bir anne ve küçük bir çocuğunun gözünden insanların nasıl sınıflandırıldığını -genelde ikiye ayrılarak- anlatılırken aynı zamanda onların beden, doğum, yaşam, hastalık ve ölüm gibi varoluşsal olaylara bakış açılarını hicivli ve mizah yüklü bir anlatımla sunuyor. Senaryosu, aynı adla, 2009 yılında kitaba da dönüştürülen filmin, auteur sinemanın Türkiye’deki başarılı örneklerinden biri olduğu söylenebilir.

“-İnsanlar ikiye ayrılır: Eğri basanlar, doğru basanlar. Eğri basanlar, bel ağrısından kurtulamazlar. Beli ağrıyanın gövdesi ve başı rahat olmaz. Başı rahat olmayan da hayatta doğruyu bulamaz. Hep doğru basmaya gayret edeceksin, hep.”

İnsanları sınıflandırma alışkanlığı, aşırı bilgi yükünden kurtulmanın ve karmaşık bir dünya ile başa çıkmanın yoludur.¹ Yani insanları ayrı ayrı değerlendirmek yerine grupta yapma eğilimindeyizdir. Bir başka teze göre ise kendi grubumuzu oluşturmak ve öz değerlendirme yapmak için insanları sınıflandırırız.² Reha Erdem de bize ayrı özellikleri olan ancak benzer noktalar barındıran; birbirine muhtaç ve etki altında kalan sosyal varlıklar olduğumuzu hatırlatıyor. Ayrıca

insanı, ona özgü olanlarla tanımlayan bir anlatım kullanıyor.

Canlı renkler içeren farklı, sıcak ve insanın zihnine çabucak yerleşen bir film *Korkuyorum Anne*. Bir dönem filmi gibi görünse de yaşadığımız zamanın içinde İstanbul'un 60'lı yıllardan başlayarak 2000'li yıllarına kadar birçok unsuru aurasında barındıran bir yapı. Tıpkı Jean-Pierre Jeunet'in *Amélie*'sinde (2001) olduğu gibi idealize edilmiş, renklerle vurgulanmış ve yeniden kurgulanmış bir film olarak karşımıza çıkıyor. Çiçek desenli duvar kâğıtları, parlak renkli kumaşlar, gömlekler, geniş paçalı pantolonlar, çevirmeli telefonlar, telesekreterler, büyük Amerikan arabaları, ahşap salon takımları ve çok eskilerde kalan evler, mahalleler... Karakterlerimizi yeniden kurgulanmış bir İstanbul'da izliyoruz. Özlediğimiz, hatıralarımızda sempati uyandıran ve çevresine kişilik kazandıran bu unsurlar, bir kimlik ve aidiyet duygusu aşımlarken filmin sıcak atmosferi içinde kendimizi evimizdeki kadar rahat ve huzurlu hissediyoruz.

Ritmik bir kurgu, kıvrak oryantal ezgiler içeren müzikler eşliğinde insanın vücut dili, film boyunca hem anatomik hem de dilbilimsel açıdan takıntılı bir şekilde vurgulanıyor. Bel çevresi, göğüsler, eller, ayaklar, iç organlar, kemikler, bilekler, dizler üzerine dilimizde yer alan deyimlerden, duygularımızı içeren isimlere kadar geniş bir yelpazede "insan" kavramı ele alınıyor. Saç saça, kol kola, nefes nefese, diş diş, baş başa, dirsek dirseğe, kafa kafaya, boğaz boğaza, yüz yüze, yumruk yumruğa, kış kışa gibi beraberlik, muhtaçlık ve karşıtlık içeren sözcüklerin aslında insanın sosyal bir varlık olmasından kaynaklandığını ortaya koyuyor. Özellikle korkunun hayatımızdaki birleştirici etkisine değinen film; toplum olarak korkularımızın üstesinden gelerek onları sazlı sözlü eğlencelere dönüştürebildiğimizi gösteriyor. Bu yaparken annenin güven verici rolü de unutulmuyor. Ağlayışlarımızı susturan -her ne kadar hüznümüzün sebebi de olsalar- yegâne mantramızın, annemiz olduğu hatırlatılıyor.

Korkuyorum Anne baba otoritesinden korkan ve ezilen erkek evlatların (Ali), annesinin baskın karakteri altında iğdiş edilen "yetişkin çocukların" (Keten), sevgiyi yanlış yerlerde arayan kadınların (İpek), köpeklerini evlatları kadar çok sevdiğini düşünen insanların (Neriman) da filmidir. Ka-

rakterlerin zamanla açığa çıkan bilinçaltı, bizi film boyunca güldürse de babaların ve annelerin, bastırılmış korkuların kaynakları olabileceklerini göstermesi açısından da düşündürücüdür.

"- Nasıl tanıyayım herkesi?"

-Doğru, kendimizi bile zor tanıyorken haricimizdeki-
leri çözmek-tanımak o kadar kolay mı?"

Film, sayısız varyasyona sahip insan türünün, fizyolojik benzerliklerine rağmen ne kadar farklı karakterlere sahip olabileceğini detaylı bir şekilde işliyor. Bunu da aynı olaylar karşısındaki farklı tepkilerimizle ve takıntılarımızla gösteriyor. Ve soruyor film bize: "İnsanı her hâliyle sevebilir miyiz?" diye. Kokusuyla, nefesiyle, hastalığıyla, görünenin altındaki görünmeyenleri ile... Ayrıca ne kadar tanısak da birbirimizi, bu denli gizem dolu olabileceğimizi de gösteriyor. İpek'in dediği gibi "Herkes çıplak olunca ne komik oluyor." Çocukluğumuzla olan bağlantılarımızı, takıntılarımızı, bir savaş gazisinin yaraları gibi övünçle sunduğumuz hastalıklarımızla bağımızı, ümitlerimizi, korkularımızı, benzerliklerimizi, benzersizliklerimizi bizi bize "bizimle" anlatan, hümanist bir film *Korkuyorum Anne*.

"-Evet. Derin nefesimizi içimize doldurduk, doldurduk, doldurduk... Sonra, yavaşça boşaltıyoruz... Ayaklarımız yere iyice yapışıyor. Göğsümüzü geriyoruz. Kollarımızı yavaşça kaldırıyoruz... Uzaklara bakıyoruz, çok uzaklara. Yay gibiyiz! Dimdik! Gövdemiz dik, başımız dik! İşte buradayız! Çok gururluyuz, çok! 'İyi ki varız!' diyoruz, iyi ki varız!"

¹ Spears ve Haslam, 1997:171

² Condor 1990:231, Doosje ve Ellemers 1997:258, Turner 1991:16.

Ölüm Eskizleri

Gittiğinde gördüklerine inanmadı; yazılanlar, çizilenler şahit olduklarının yanında oldukça mütevazı kalıyordu. Kurbanını geniş ve acımasız çenesiyle çiğneyen ve uzun, keskin pençeleriyle dehşetin sureti olan bir yaratık vardı.

Tuvalin başından kalkmak için doğruldu ve gördüğü şeyin yanlış olup olmadığından emin olmak için temkinli adımlarla ilerledi.

Koridora doğru bakan kapının kulpunun ucunda sallanan parlak ve ıslak duran, uçtan geriye doğru kalınlaşan ve bombeli mor bir cisim gördüğünden emindi. Evet, evet. Kesinlikle, orada biri ya da bir şey vardı; ama nasıl? Elini attığı gibi tuttuğunda ise orada hiçbir şey olmadığını görmek, Deniz'i rahatlatmıştı. Bilinçaltının izbe ve karanlık noktalarından fırlayan bir imge, kendisine gündüz rüyası olarak dönüş yapmıştı belli ki. Koşar adım koridoru geçip aşağıya indi. Eşi, Esra ile oğlu Selim oyun oynuyorlardı ve evin tescilli maskotu Tekirbey de sevimli bakışlarıyla onları izliyordu.

Daha az önceki gerilim anından sonra bu manzaraya geçmek onu gevşetmişti ve üzerinde çalıştığı serginin de gezdiği sergi gibi özel gösterim olmasını istiyordu. Kişi sınırını da planladığı üzere tablo adedine bağlı tutacaktı: Her konuya bir tablo olmalıydı; çünkü onları ancak böyle onore edebilirdi. Nihayetinde, Türkiye'de, hele de İstanbul'daki en büyük sanat tarihi ve resim otoritesiydi.

- Ah, şimdi tekrar orada olmak vardı. O deli adamın güzide eserlerini bir daha görmek için daha neler vermezdim, diye geçirdi içinden. Akli, bir anda beş ay öncesine gitti. İsmi daha önce hiç duymadığı usta ressama hiçbir sanat tarihi

araştırmasında veya akademi kitaplarında rastlamamıştı; ta ki sosyal medyada denk geldiği bir habere kadar: Boston'dan bir yüksek lisans öğrencisinin haber materyali olarak yayımlanmış ama gerçekçi olmadığı gerekçesiyle de reddedilmiş tezinden bahseden bir gönderi. Yazılana göre, Miskatonic Üniversitesinden, Brian Whately, Richard Upton Pickman isimli, Bostonlu bir ressam ile ilgili tez vermiş ve malum sebeple kabul görmemiş. Amerika'da akademilerde büyük bir skandal olan bu olay, kendisine danışmanlık yapan Profesör Brown ile ilgili soruşturma açılmasına sebep olmuş. Bu haberi okuduktan sonra, çevrimiçi yayın organlarında yayımlanmış olan belgeyi incelemişti. Tezin içeriğinde oldukça ilginç, ürkütücü ve ilgi uyandırıcı detaylar vardı:

Boston Sanat Kulübü ile ilgili yaşadığı sıkıntıları, korkunç tasvirleri, hastalıklı derecede gerçeğe yakın çizmesi, tabloların öznelerinde insanların değil canavarların olması gerçekten de bu adamı diğer ressamlardan ayırıyordu. Makalenin sonunda da R.U. Pickman'ın akıl hastanesinde, kör bir makas ile boğazını parçalayarak intihar etmesinden bahsediyordu. Okumasını bitirir bitirmez, bulmuş olduğu herkesin önündeki gizli hazineyi kapmış olmanın sevinciyle, bu öğrenciye ve profesöre ulaşmanın yollarını denedi. En nihayetinde, Cehenneme Kazı öyküsü gibi bir şehir efsanesi çıkma ihtimali gerçekten de yüksekti. Elektronik postalar, çeşitli mecralardan takipler ve mesajlar

yolladı bir hafta boyunca. Dokuz günün sonunda hem hocadan hem de öğrenciden gelen cevaplar sonucunda İspanya'ya bir sergi daveti almıştı, hem de Richard Pickman'ın sergisiydi bu.

Gittiğinde, gördüklerine inanmadı; yazılanlar, çizilenler şahit olduklarının yanında oldukça mütevazı kalıyordu. Kurbanını geniş ve acımasız çenesiyle çiğneyen ve uzun, keskin pençeleriyle dehşetin sureti olan bir yaratık vardı. Ardından bir yumuşakçayı andıran başı, devasa yarasa kanatları ve gökdelenleri bir dokunuşuyla yıkacak gibi duran cüssesiyle, tehditkâr ve kadim bir dehşetin, denizden yükselen bir taş yapının üzerinde, kendinden kaçan gemiyi seyredişine baktı. Başka bir tabloda da denizden gelen iri, pullu vücutlarıyla, keskin pençeleri, yuvalarından fırlamak üzere olan gözleriyle bir sahil kasabasına âdeta çıkarma yapan balık adamlar yer alıyordu. Yerlerde yatan onlarca ceset ki kimisinin her bir uzvu bir tarafa dağılmış, kimisinin de bir meydandaki heykelin muhtelif yerlerine saplanmış durumdaydı. Köy meydanının zemini, topyekûn kırmızıya boyanmış ve altındaki betonu görünmez kılmıştı. Buna benzer yirmi beşe benzer çizimin hepsi gözlerinin önünde belirip yok oldu ve sonunda düşüncelerinden uyandı. Uyandı-ğında karısını, odanın tam ortasındaki kanepede bir başına otururken gördü. Bakışlarında kaygı ve kırgınlık vardı. Ağzını açtı konuşmak için; ama diyebilecek bir şeyi de yoktu:

- Ne oldu?

- Ne mi oldu? Bizle bir ilgilenen mi artık diyorum.

- Esra, biliyorsun. Çok meşgulüm-

- Daha öncesinde de meşguldün, ama bu sefer farklı. Niye? İspanya'dan sonra bir haller oldu sana.

- Anlamıyorsun, anlamıyorsun, anlamıyorsun! Sen -

- Ben ne anlatıyorum, sen ne diyorsun ya!

Tiz ve iç acıtan bir sesle ağlamaya başlayan Esra'yı sakinleştirmek için yanına sokulmayı düşünse de bundan vazgeçti ve merdivenlerden gerisin geri dönüp atölyeye doğru ilerledi. Çaresiz kadınsa bir başına, oturma odasında kalakaldı ve ağlamasına sessizce devam etti.

Merdivenlerden çıkarken geniş kemiksi çenesiyle ona dönmüş, gözleri olmayan birini görür gibi oldu ancak gözlerini kırptığında hiçbir şey görünmüyordu. Birkaç aydır, sanrıları sıklaşmaya başlamıştı. Sanki beyni ona her zaman insanın etrafında olan ancak fark etmediği bir şeyler gösteriyordu. Yok, yok. Kesinlikle alakası yoktu çünkü canavarlar ve her türlü dehşetin fantezisi, insanoğlunun korkusundan beslenip şekillenirdi. Öyle miydi gerçekten de? Bunu sorgulamayı kesip hızla mutfaktan birkaç günlük yemek, bir kavanoz kahve, üç adet beş litre su ve bir de su ısıtıcıyla atölyesine geri döndü. Üç gün odadan çıkmadı ve evdeki hiç kimseyle konuşmadı. Dördüncü günün sonunda odadan çıktı ve kapıyı kitlemeyi unuttu. Yarım saat sonra, odasına dönerken yolda anlam veremediği fısıltılar kulağını taciz ediyordu:

- Az kaldı, bugün ilk kilit açılıyor.

- Yakında bize katılacaksınız!

- Bize yeni bir kapı aç...

Kafasını, hızla sallayıp muhtemel bir halüsinasyonu daha defetmeye çalıştı. Gitmek bilmiyordu, sürekli tekrar ediyordu fısıltılar; o kafa-

sını salladıkça hızını ve sıklığını arttırıyorlardı. Kurtulmak mümkün gözüküyordu. Fısıltılar, aynı anda taarruza devam ederken birden kesiliverdiler. Onları bölen, hemen karşıdaki kapının inleyen gıcirtısıydı. Kapının sesiyle Deniz, odaya doğru hızla ilerlemeye başladı ve her tarafı tablolarla dolu odanın tam ortasında Esra'yı gördü. Sırtı ona dönüktü ve hareket etmeden öylece duruyordu. Ona doğru iki adım attıktan sonra kadın adamı fark etti:

- Deniz! diyebilirdi sadece. Ona doğru döndü, bakışlarında koca bir boşluk vardı ve suratı ifade-sizdi. Hiçbir şey demeden odadan çıktı ve yatak odasına doğru gitti. Olanlara anlam veremeyen Deniz, kapıyı kapadı ve bir müzik açtı. Mozart'tan Don Giovanni çalıyor ve tüm odayı dolduruyordu. Tuvalin başına oturdu ve çizmeye devam etti. Düzensiz aralıklarla üç güre ve tok ses duyuldu mahallenin etrafında; ancak adam işine o kadar çok dalmıştı ki ne gelen ambülansın seslerini ne de evin etrafını dolduran mahşeri kalabalığın gürültüsünü duyuyordu. Kapiya sertçe vuruyorlardı, kapıyı açan olmuyordu. Şarkının bitişiyle kendine gelen Deniz, hemen başını tuvalden kaldırdı, korkuyla tuvale baktı ve bağırarak küfretti:

- Kahretsin, bu niye olmadı? Niye?

Tuvali şövaleden hışımla alıp odanın sağ duvarına yasladı ve bağırarak:

- Patlamayın, geliyorum be! Neler oluyor?

Aşağı doğru koştu ve kapıyı hızlıca açtı:

- Ne var be? Saat gündüzün ortası daha?

- Asıl sana ne oluyor? Yarım saattir çalışıyoruz kapını, açmıyorsun. Sağır mısın, sizin evden üç el silah sesi duyuldu.

- Ne, silah sesi mi?

Duyduklarına inanamayarak içeri döndü ve tüm evi hızlıca turladı. Yatak odasında Esra'nın, çocuk odasında da Selim ile Tekirbey'in cansız bedenleriyle karşılaştı. Tepki vermek istedi ancak veremedi. Oğlunun masum yüzünün tam ortasındaki koca boşluk, her şeyi yutuyordu. Karısının suratındaki boş ifade ise şakağındaki kusursuz delikle aynı şeyleri taşıyordu: Hiçlik. Polisler geldi, görevliler cesetleri aldı, gerekli işlemler yapıldı, kanıtlar toplandı ve geceye doğru adam evine döndü. Eve girdiğinde hiçbir şey olmamış gibi mutfağa gidip atölyede kalmak için gerekenleri aldı ve yukarı çıktı. Odaya girdiğinde gündüz yaptığı başarısız tablonun başında, iri yarı ve

ürkütücü bir silüet oturuyordu. Onu fark ettiği anda, bakışları ona kaydı. Net bir şekilde görüyordu ki karısının ifadesiz suratı ellerinde ve sivri tırnaklarıyla kurşunun deldiği yeri deşiyordu. O tırnaklar deliği deştikçe daha evvel duyduğu fısıltılar kulaklarında çınliyordu. Kafasını sağa sola salladı, sesler ve hilkat garibesinin imajı gitmek bilmiyordu. Nihayet defalarca gözlerini açıp kapadığında hepsi yok olmuştu. Kallavi bir küfür savurdu, defalarca kez çığlık attı ve malum çizimin üstünü siyah bir örtüyle örttü.

Bundan iki hafta kadar sonra ilk kez atölyeden çıktı. Ne karısının ne de oğlunun cenazesine katılmıştı. Telefonu, cevaplanmayan yüzlerce arama ve dönülmeyi bekleyen bir o kadar da mesajla doluydu. Dehşetten çarpılmış bakışlarla ve kendi kendine fısıldayarak evi terk etti. Civar mahalledekiler kendisini gördüklerinde şaşkınlıklarını ve küçümseyici bakışlarını gizlemediler. Yanlarından geçtiği her insan, rahmetli ailesi ve kendisi hakkında envai çeşit dedikoduyu ipe diziyorlardı ancak o bunu umursamıyordu, boş boş bakan gözlerle yeri seyreliyor ve arada sırada ne olduğu belirsiz şeyler fısıldıyordu. Caddeye doğru ilerledi, garip hâlini çaktırmamaya çalışarak bir taksiyi durdurdu. Yakın zamanda sergi için ayarladığı mekâna gidiyordu. Adamla konuşurken mekân sahibinin kendisine garip garip bakmasını umursamadı. Adama, hiçbir servis elemanı ve güvenlik görevlisi istemediğini belirtti. Adam ilk başta reddetse de pembe iki yüzlük tomarların kalınlığını görünce karşıdaki adamı da talebini de umursamadı. Mekânın anahtarlarını ona teslim etti.

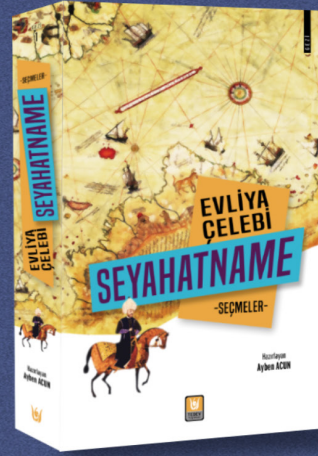
İkindiye kadar sokaklarda öylesine gezdi ve eve girmemek için direndi ancak girmek zorundaydı. Sonunda, az kalmıştı. Yarınki sergiden sonra çekip gidebilirdi bu azap yuvasından. Ama yapması gerekenler vardı.

Eve yine taksiyle döndü ve kapıyı açıp hızlıca yukarı çıktı. Atölyedeki tamamlanmış resimlerini hepsini siyah bir kâğıtla sıkıca paketledi. Gece yarısını az bir zaman geçtiğinde işi bitmiş ve tüm hepsi hallolmuştu. Yorgun ve bıkkın bir şekilde çalışma odasına geçti ve oraya taşıdığı döşeğe uzandı. Geceleri hiçbir rüya görmezdi ancak uykunun en derin ve kurnaz noktasında, oğlu ile karşı karşıyaydı. Beraber ormanlık bir alanda oturmuş, oynuyorlardı. Oğlu gülüyor ve sevinç

çıgıllıkları atıyordu. Selim'in suratına baktı, masum ve korunmasız duruyordu. Ansızın, alnının tam ortasında kara bir delik belirdi, çocuğun suratı donup kaldı. Delikten aşağı koyu ve kırmızı bir şey, ağır ağır iniyordu. Gözleri, kırmızı şerit çizen o noktaya odaklanmıştı ve oğlunun ürkek sesiyle uyandı:

- Baba, beni niye öldürdün?

Deniz, elleri ayakları titreyerek oğlunu omuzlarından kavrayarak sarstı, gözleri dolmuştu. Dehşet ve hüznün tüm damarlarını ve sinirlerini gere gere vücudunda geziyor, oğlunun ifadesiz suratını bir şey yapmadan izliyordu. Hava karardı, ormandaki bitkiler ve ağaçlar çürümeye başladı. Toprakta, bilinmez bir ıslaklık hissi oluştu, kahverengi zeminin üzerini yeşil ve yapış yapış yosunlar sardı. Kollarının altından, anlamsız bir böğürttü duydu ve az evvel sarstığı küçük bedene baktı. Selim'in kulaklarından, burnundan ve ağzından aşağıya doğru mor ve iri dokunaçlar inmeye başlamıştı. Az önceki böğürttü, katlanarak arttı ve ufak yaratık üzerine doğru güçlü bir hamle yaptı. Küçük çocuğun suratını işgal eden iğrenç organlar tam yüzünü çepeçevre sarmıştı ki kan ter içinde uyandı. Alarm ısrarla çalıyordu. Hızla yatağından kalktı, en şık elbiselerinden birini üzerine geçirdi; bir bardak kahve ve sigarasıyla kahvaltısını yaptı. Bir saat sonra nakliyatçılar geldi ve paketlenmiş kargoları adrese taşımak için ressamla beraber yola çıktılar. Ardından, galeri alanında belirlediği yerlere tek tek tabloları astı. Yandaki kokteyl odasına çeki düzen verdi ve nakliyecilerin içeriye bıraktığı içki kasalarından birtakım şarap şişeleri ve bardakları çıkardı. Resimlerin, davetlilerin aynı görmesi için çalıştıracağı ışık mekanizması da hazırды. Artık geriye sadece misafirleri beklemek kalıyordu. Kokteyl odasının sağ tarafındaki depodan bir sandalye çekti ve fazladan getirdiği şarap şişelerinden biri açıp kafaya dikti. Gece kâbus görmesine rağmen, keyfi yerinde ve içi rahatı. Kafasının içini arı kovarı gibi dolduran fısıltıların artık onu huzursuz edemiyordu. Karşısında, olmayan gözleriyle onu izleyen gulyabani de sıradan bir dostu gibi geliyordu. Onunla konuştu, bugüne kadar yaşadıklarını anlattı. Güldü, ağladı, bağırıp çağırırdı. Yaratık, kıpırdamadan yuvası boş gözlerle ona bakıyordu sadece. Çalan kapının sesi, dikkatini dağıttı ve kapıya

Evliya Çelebi'nin büyük 'Seyahatname'si, kültür tarihi ve medeniyetimiz açısından paha biçilemez bir değere sahiptir. Avrupa, Balkanlar, Kafkaslar gibi Osmanlı coğrafyası içinde kalan veya bu sınırların dışında bulunan medeniyetler hakkında verdiği bilgiler bakımından da son derece önemli bir başvuru kaynağıdır.

Eser, sadece Evliya Çelebi'nin yaşadığı 17. yüzyıl Osmanlı toplumunun kültürel değerlerine değil, birçok farklı milletin birikimine de ışık tutmaktadır.

Bu kitapta yer alan seçme metinlerde, ağırlıklı olarak İstanbul, Osmanlı ve Anadolu coğrafyası, kutsal mekânlar ve kişiler hakkında bilgiler yer almaktadır.

Büyük Seyyah'ın üslubuna sadık kalınarak kitaba alınan metinlerin özellikle genç okuyuculara yeni ufuklar kazandıracağına inanıyoruz.

doğru yöneldi. Geriye baktığındaysa hâlâ orda durup onu izliyordu. Umursamadı, ilk birkaç misafirini nazik ve içten şekilde kokteyl odasına buyur etti. Hilkat garibesi, gittiği her yerde başıyla onu takip ediyordu. Devam etti aldırma-maya ve ilgisini tamamen konuklarına verdi. Bir buçuk saat içinde sanat ve sosyete camiasının bilinen birçok ismi oradaydı. Çoğu, şaraplarını yudumlarken birbiriyle konuşuyor ve çeşitli konular hakkında tartışıyorlardı. Her bir masayla tek tek ilgilenen adam, yaşadığı trajediyle alakalı duyduğu taziyeleri nazikçe kabul etti ve konuyu açmalarına pek de izin vermedi. Kokteyl faslı geçtikten sonra konukları, sergi salonuna aldı ve kendisi mekanizmayı çalıştırmak için teknisyen odasına gitti. Konukların her biri, bir tablonun önüne doğru ilerledi ve o esnada ışıkları açtı. Davetlilerin, gördükleri manzara her tabloda aynıydı: Sayısız gözü ve iğrenç bir jel kıvamındaki görüntüsüyle bilinmeyen zamanlardan gelen bir dehşetti gördükleri. Kimisi gördüğü karşısında kustu, kimisi hemen gözünü çevirdi ancak birkaç saniye sonra tablolardaki görüntü yavaş yavaş silindi. Yerini ise gittikçe büyüyen ve derinleşen bir karanlık aldı. O andan sonra, sergi salonundaki herkes gözlerini o bilinmezlikten alamaz oldu.

Ertesi gün, galeri sahibi Şahin Bey, anahtarları teslim almak için Deniz Bey'i aradıysa da ulaşamadı. Yaptığı çağrılarının ve attığı mesajların hepsi cevapsız kalıyordu. Eninde sonunda dönerdi ama önce sergi salonuna gitmeliydi. Eğer müşteri o kadar paraya rağmen ortalığı toplamadıysa iş, ona ve personeline kalacaktı. Çok şükür, diye geçirdi içinden; böyle zamanlar için hep bir yedek anahtarım var. Arabayı hemen binanın önüne ustaca park etti ve anahtarları deliğe oturtup çevirdi. İçeri doğru girdiğinde kokteyl odasının toparlanmamış olduğunu gördü ve burnundan solumaya başladı. Sergi salonuna vardığındaysa karşılaştığı manzara karşısında kendini tutamadı ve istifra etti. Hemen polisi ve ambulansı aradı. Ambülans ve polis ekipleri çok geçmeden cinayet mahalline intikal ettiler. Şahin Bey, şaşkınlıktan küçük dilini yutmuştu. Orada birbirini yahut kendini öldürüp lime lime etmiş kişiler, sanat camiasının ileri gelen isimleriydiler. Daha ilginçiyse, sergi alanındaki tablolarda orada ölmüş olan insanların bire bir

çizilmiş ölüm anları vardı. Vahşetin yanması olan ölüm eskizleriydi her bir tablo âdeta. Polisler, gerekli delilleri toplamak maksadıyla binayı tamamen kapattılar. Şahin Bey'i de ister istemez sorguladılar. Dünkü sergi için burayı kimin kiralandığını öğrenip şüphelinin evine baskın yaptılar. Eve geldiklerinde ise şüpheli Deniz Başkalacı'nın her yanı çiziklerle, gözleri oyulmuş ve nihayetinde de tavanda sallanan cesediyle karşılaştılar. Odadaki delilleri toplamak için yeni bir olay yeri inceleme ekibi gönderdiler eve. Odayı araştıran ekipler, maktulün ayak ucunda kanla yazılmış bir not, kana bulanmış bir ekmek bıçağı ve üstü örtülmüş ve neredeyse bitmiş başka bir tablo buldular. Evdeki resimde, bir kadın, bir çocuk ve bir kedinin muhtelif yerlerinde mermi delikleri vardı ve daha da ilginç iri yarı, gözleri boş bir canavar da başlarında durmuş onları seyrediyordu. Tüm kanıtlar bir araya getirildi ve sonuçlar kamuoyuna duyuruldu: Sergideki katliamın müsebbibi olanlar, sergi alanındakilerin ta kendileriydi. Çeşitli şekillerde, birbirlerini ve kendilerini, şarap şişeleri, bardakları, tahta parçaları ve başka birtakım nesnelerle sebebi bilinmez bir şekilde öldürmüşlerdi. Tablolarsa orada ölenlerin hâlini bire bir resmediyor ve her resimde onları izleyen bir gulyabani sürekli göze çarpıyordu. Şüphelinin evinde bulunan delillerde ise maktul tamamen kendine zarar vermiş ve kendini astığı esnada gözlerini oyup bıçağı daha evvel yazdığı nota düşürmüştü:

“Artık özgürüm, ne yazık ki onlar da özgürler.”

Sırrı çözülememiş bu vaka aylar boyunca Cinayet Masası'nın kafasını kurcaladı. En son stajyer olarak çalışan bir gencin keşfettiği başka bir bulgu, olayın gizemini had safhada arttırırken dehşetin perdesini bir kez daha aralıyordu. Cinayet mahallerinden -yetmiş beşi sergi alanı, biri ev olmak üzere- getirilen toplam yetmiş altı tablonun belli bir şekilde birleşmesiyle ortaya tamamlanmış bir yapboz ve dehşetengiz yeni bir tablo çıkıyordu. Deniz Başkalacı'nın ölü bulunduğu anın tıpa tıp aynısı gözüküyordu. Her tablodaki mahlûk yine orada, intihar etmiş adama doğru bakıyordu ve bu sefer yalnız değildi. Arkasında, ölmüş olan yetmiş sekiz modelin hepsi orada duruyor ve onlar da deli ressama doğru bakıyorlardı. ❧

Makbule Leman Ma'kes-i Hayal ve Diğer Yazıları

Makbule Leman'ın yazı hayatında Ahmet Midhat Efendi'nin önemli bir yeri olduğuna değinen Uğurcan, ayrıca Ahmet Midhat'ın manevi kızı olarak gördüğü Makbule Hanım'ın Fatma Aliye Hanım ile arkadaş olması için büyük bir çaba gösterdiğini anlatıyor.

Genç yaşta hayata gözlerini yuman ve modern Türk edebiyatının ilk kadın yazarlarından sayılan Makbule Leman, günümüzde neredeyse unutulmuş, hatırlanmaz olmuştur. Prof. Dr. Sema Uğurcan'ın Dergâh Yayınlarından çıkan *Makbule Leman Ma'kes-i Hayal ve Diğer Yazıları* adlı çalışması okura Makbule Leman'ı tekrar hatırlatıyor.

Uğurcan, "Giriş" kısmında eski Türklerden Tanzimat'a kadar kısaca kadının toplum içindeki yerine değinerek 19. yüzyılın sonuna geldiğimizde kadınların sosyal hayat ve edebiyat alanında seslerini duyurmaya başladıklarını belirtiyor. Bu dönemde Makbule Hanım'ın da yazarlarından olduğu *Hanımlara Mahsus Gazete*'nin öneminden de bahsediyor. Sema Uğurcan, bu gazeteyi Tercüman-ı Hakikat ile Servet-i Fünuncuların da beğendiğini dile getirmiş. Böylece gazetenin, birbirine zıt bu iki grubun takdirini kazanmasına da dikkati çekiyor.

Kitabın ilk bölümünde Makbule Leman'ın hayatına ve eserlerine değiniliyor. 1865 yılında doğan Makbule Hanım'ın eğitimi bir tartışma konusudur. Fakat iyi bir tahsil gördüğü açıktır ve kendisini geliştirmeye daima devam etmiştir. Hassas ve zayıf bir tabiata sahip olan Makbule Hanım hayatının büyük bir bölümünde hastalıklarla mücadele etmiştir. Eşinin vefatının ardından Mehmet Fuat'ın yazdığı şiir ise dikkat çekicidir.

"Sabr ile me'lûf idi, etmezdi şikâyet

Görmemişken istirahat doğduğu günden beri"

Makbule Leman'ın yazı hayatında Ahmet Midhat Efendi'nin önemli bir yeri olduğuna değinen

Uğurcan, ayrıca Ahmet Midhat'ın manevi kızı olarak gördüğü Makbule Hanım'ın Fatma Aliye Hanım ile arkadaş olması için büyük bir çaba gösterdiğini anlatıyor.

Şiir, hikâye ve eleştiri türlerinde eserler veren Makbule Leman'ın şiirlerini dinî ve din dışı olmak üzerine ikiye ayıran Sema Uğurcan, hikâyelerinde ise Ahmet Midhat Efendi'nin izinden gittiğini söylüyor. Halkı eğitmeyi amaçlamadığının altını çiziyor.

İkinci bölümde Makbule Leman'ın kitaplaştırılmış tek eseri olan *Ma'kes-i Hayal*'in Latin harflerine aktarımı bulunuyor. *Ma'kes-i Hayal*'in girişinde *Hanımlara Mahsus Gazete*'nin imtiyaz sahibi olan Mehmet Tahir'e ait bir "ifade-i mahsusa" yer alıyor. Kitabın ikinci baskısında bu yazının kaldırılması da dikkat çekici diğer bir unsur. Kitabın ikinci baskısında ise bu kez Mehmet Fuat'a ait bir "ifade-i mahsusa" bulunuyor. Buradan da Mehmet Fuat'ın eşini desteklediği açıkça görülüyor.

Kitabın üçüncü bölümünde ise *Ma'kes-i Hayal*'de yer almayan diğer yazılar yer alıyor. Uğurcan, bu yazıları mensureler, şiirler, hikâyeler ve makaleler olmak üzere dört farklı gruba ayırıyor.

Kitabın son bölümünde, Makbule Leman üzerine yazılmış olan yazılar bulunuyor. Ahmet Midhat, Leyla Hanım, Emine Semiye, Mehmet Tahir, Fatma Aliye gibi önemli isimlerin Makbule Hanım hakkındaki düşünceleri yer alıyor. Unutulan Makbule Leman'ı bizlere tekrar hatırlatan Prof. Dr. Sema Uğurcan'a teşekkür ediyoruz.

Yağmurdan Sonra Güneş

Cahit Sıtkı Tarancı, Türk şiirinde ölüm teması denilince akla gelen ilk isimlerden biri olsa da -belki de ilk- hikâyelerindeki karakterleri genellikle hayattan zevk almaya çalışan, yaşama dört elle tutunan kişilerdir.

Türk edebiyatına şair kimliği ile damga vurmuş ve “Otuz Beş Yaş” şairi olarak da bilinen Cahit Sıtkı Tarancı deneme, makale, mektup gibi pek çok türde eser vermiştir. Necati Tonga tarafından yayına hazırlanan ve Can Yayınlarından çıkan Yağmurdan Sonra Güneş kitabıyla bu kez Tarancı’nın hikâyeciliğine tanık oluyoruz.

Cahit Sıtkı Tarancı’nın hikâyeleri ilk olarak 1976 yılında Selahattin Önerli tarafından kitaplaştırılmış ve ardından farklı tarihlerde farklı eserler ortaya konmuştur. Kimi yayınlar hikâyeleri incelerken kimileri ise yalnızca hikâyelerden oluşmuştu. Fakat Tonga’nın hazırladığı bu kitapta Tarancı’nın daha önce gün yüzüne çıkmamış 39 farklı hikâyesi bulunuyor. Cumhuriyet gazetesi başta olmak üzere 1930-1956 yılları arasında yayımlanmış bütün süreli yayınları incelediğini söyleyen Tonga, yeni Türk edebiyatı için önemli bir kaynak ortaya koyuyor.

Tarancı, hikâyelerine pek fazla önem vermediğini dile getirirse de Ziya Osman Saba’nın onun hikâyeleri için söyledikleri dikkat çekicidir:

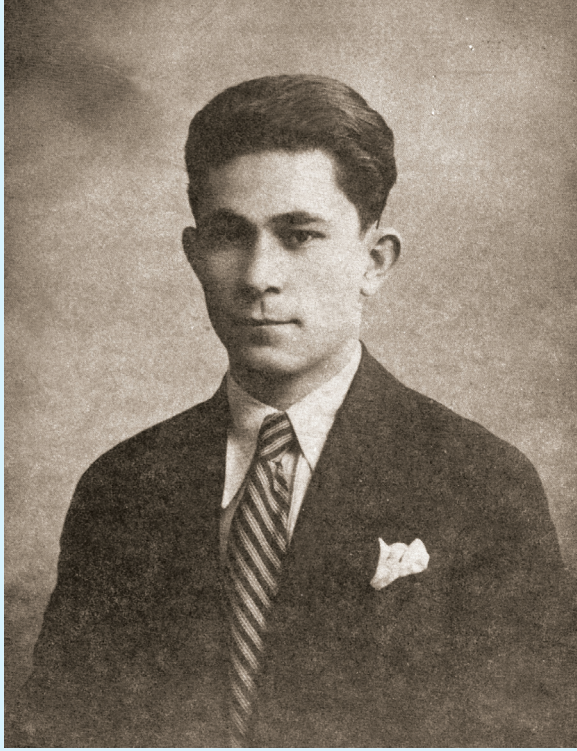
“O, bu hikâyeleri belki para için yazıyor; ama bu yüzden sanatından

hiçbir fedakârlık etmiyordu, bir araya getirilmesini o kadar dilediğim o hikâyelerin hepsi, Cahit’in sevimliliğinden bir şey taşıdıkları gibi, çoğu, o yıllarda yaşadığı hür, her kayıttan azade bohem hayatını da en güzel aktiren -Cahit’in sevdiği bir kelimeyle- aynalar oluyordu.” (s. 11)

Öykülerinde kadın erkek ilişkilerini çokça işleyen Tarancı’nın kahramanları genellikle sıradan insanlardır. Cahit Sıtkı Tarancı, Türk şiirinde ölüm teması denilince akla gelen ilk isimlerden biri olsa da -belki de ilk- hikâyelerindeki karakterleri genellikle hayattan zevk almaya çalışan, yaşama dört elle tutunan kişilerdir. Evlilik ve aldatma konularını sık sık işlediği görülür.

Tarancı’nın hikâyeleri, olayların ön planda olduğu Çehov tarzında kaleme alınmış öykülerdir. Özellikle ilk hikâyelerinde olay ve kurgunun karakterlerin önüne geçtiği görülmektedir. İlk hikâyelerinde düz bir çizgi hâlinde yükselen bir tansiyon vardır. Hikâye ilerledikçe bu gerilim artarken sonda ise okuru çoğunlukla sürprizler beklemektedir. Bu durum -öykünün hız kesmesi adına- karakterlerin daha yüzeysel işlenmesine sebep olur. Bu yönüyle ilk hikâyeleri O. Henry’nin hikâyelerini andırmaktadır.

➤ Cahit Sıtkı Tarancı

Tarancı ilerleyen zamanlarda bu kurgusal yapısını bozmuş öykülerinin hızını kesmiş ve daha çok karakterlerin iç dünyasına yönelmiştir. Tabii kurgusal yapıdaki hassasiyetini yine de koruduğunu yer yer hissettirmektedir. “Erdoğan ve Milletvekili Adayı” gibi kimi öykülerde ise biyografik bir hava görülmektedir.

Kitaptaki hikâyelerin bir kısmının Cevad Sâdık adıyla yayımlanması dikkat çekici diğer bir husus. Zira bu durum Tarancı’nın takma adla yayımladığı öykülerine pek de güvenmediği yahut içine sinmediği hissiyatını uyandırıyor. Tarancı, hikâyelerini son derece sade ve akıcı bir üslupla kaleme almış olsa da öykülerde geçen bazı isim ve kavramlara dipnot da eklenmiş. Bu durum okurun metnin içeriğine daha hâkim olmasını sağlamış.

Cahit Sıtkı Tarancı’nın şair kimliğinin yanı sıra öykücü yönünü yansıtan bu çalışma, aynı zamanda onun şiirlerini daha iyi anlamaya da yardımcı olacaktır. Bu hususta sadece edebî anlamda değil, akademik anlamda da Necati Tonga’nın bu çalışması dikkate değerdir. Yeni Türk edebiyatı üzerine çalışmalar yapan ve Cahit Sıtkı Tarancı üzerine edebî tahliller yapacak akademisyenler için bir arşiv/antoloji kitabı olarak değerlendirilebilir. ➤

Stephen Leacock, “Mizah, yaşamı yorumlamanın bir şeklidir” der. Çünkü mizah hayatımızın her evresinde bize pozitif katkı sağlar. Peki, mizah nedir ve mizahı bu kadar önemli kılan nedir?

Elinizdeki eserin odağında mizahın günlük durumlarda nasıl ortaya çıktığı ve ne şekilde belirlendiği, hangi işlevleri yerine getirdiği gibi sorunlar ele alınmaya çalışılmıştır. Özellikle edebiyat, sosyoloji ve psikoloji alanlarındaki çalışmalar multidisipliner bir bakışı mümkün kılmak amacıyla bir araya toplanmıştır.

Şeyh Galib’den Reşat Nuri Güntekin’e, Nasreddin Hoca fıkralarından günlük siyasî mizaha kadar “gülme” eyleminin tarihî süreç içinde kazanmış olduğu farklı anlamlar edebî, felsefî ve sosyolojik çerçevede incelenmektedir.

İsa Kocakaplan'ın Kaleminden *Kaynak Eserler*

